

ŠTAJERSKI GOSPODAR

Erscheint jeden Samstag — Verlag u. Schriftleitung: Marburg (Drau), Badgasse 6 — Ruf 25-67 — Bezugspreise: In der Ostmark, vierteljähr. RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr; im Altreich: RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr, zuzüglich 18 Rpf Zustellgebühr — Postscheckkonto Wien Nr. 55030

Nr. 48 - III. Jahrgang

Marburg a. d. Drau, Samstag, 27. November 1943

Einzelpreis 10 Rpf

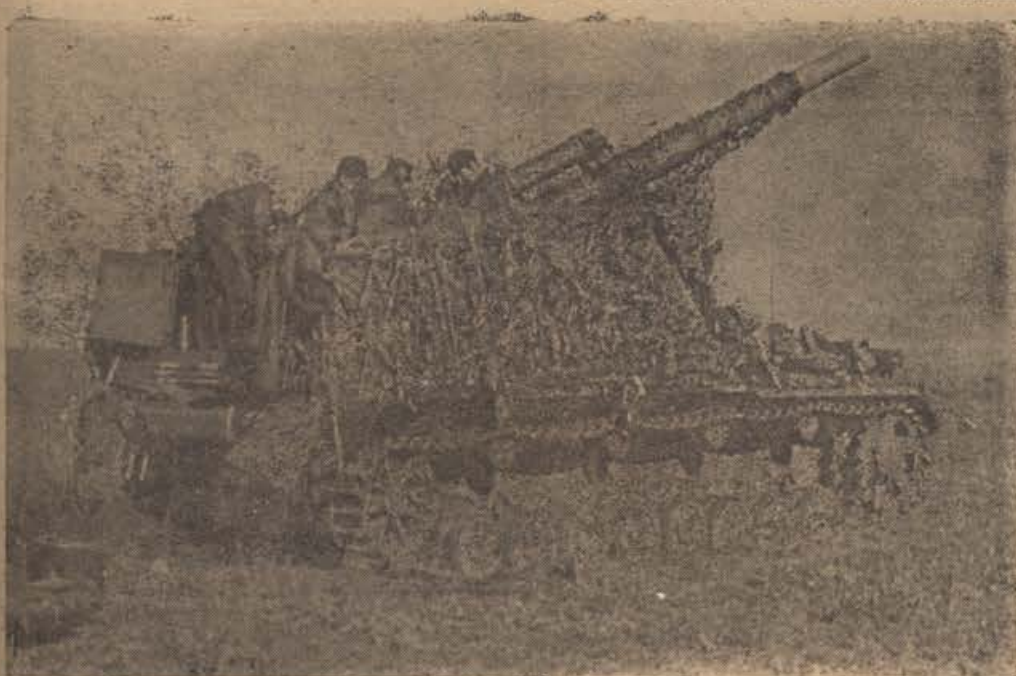
Vsi upi malih narodov uničeni

PK-Kriegsber. Nachtwey (Atl — Sch).

Sepp Dietrich bei einer PK-Panzerdivision.

PK-Obergruppenführer und General der Waffen-SS, Sepp Dietrich, besichtigte im Westen Einheiten einer PK-Panzerdivision und überzeugte sich von dem Ausbildungsstand der Männer. — PK-Obergruppenführer Dietrich zeigt den Rekruten vorschriftsmäßige Haltung der Pistolen.

PK-Kriegsber. Friedmann (Atl — Sch).

«Wespen» gegen Sowjetpanzer.

Diese Panzerartillerie ist an den hohen Abschüssen sowjetischer Panzer während der harten Kämpfe nördlich Krivoj Rog maßgeblich beteiligt.

Anglija in Amerika sta ogoljufali emigrantske odbore malih držav — Tudi z balkansko zvezo ne bo nič — Moskvi je v slučaju zavezniške „zmage“ dovoljeno vse — Edino zaščito Evrope tvorijo nemške armade!

V zadnji številki našega lista smo obrazložili »osrečevanje« malih narodov v taboru naših sovražnikov, ki so osleparili male narode ne samo s svoječasnno Atlantsko izjavo, temveč tudi s sklepi moskovske konference. S svojim postopanjem je pokazala zlasti Anglija na ciničen način, da so njene obljube eno, dejanja pa drugo. V živem spominu so še danes angleške garancije, naslovljene na Poljsko, Romunijo in Grčijo. V slepi veri, da je angleška obljuba vojaške pomoči najsigurnejša stvar na svetu, so se podali Poljaki leta 1939, v pustolovščino, ki je povzročila likvidacijo poljske države, da ne govorimo o strašni usodi, ki jo je doživel poljski narod s posledicami svojega poraza. To Angležev, ki so glede vesti mrzli kot pasji qobec, ni prav nič ženiralo, ogoljufati poljske emigrante v Londonu še za poslednji up: obnove Poljske v slučaju takozvane zavezniške »zmage«. Ko so postali Poljaki po nemških odkritjih v Katynu nekoliko arogantni, moteč s svojim zadržanjem anglo-sovjetske odnose, se je »smrtno ponesrečil« z letalom voditelj poljskih emigrantov, general Sikorski, na moskovski konferenci pa so Angleži skupno z Amerikanci opustili sleherni mišljaj glede poljskega vprašanja, da se ne bi zamerili močnim Sovjetij, ki sme v sovražnem taboru prelivati največje potoke krvi tudi za anglosaške interese.

Omenili smo Poljsko, ker je še vedno najti takih lahkovernežev, ki verujejo londonskim lažem glede obnove Evrope v smislu samoodločbe in osvo-

boditve malih narodov ter njih enakopravnosti z velikimi silami. V kolikor je bil ta up še v Evropi negovan, ga je slana moskovske konference docela pomorila. Anglija in Amerika sta v Moskvi gladko pristali na vse Stalinove zahteve. To je razumljivo s stališča boljševikov, ki nosijo v primeri z Angleži in Amerikanci res največje breme vojskovanja v zavezniškem taboru. Kapitulacija pred Stalinom pa se nikakor ne ujema z obljubami in takozvano »moralo« angleške ozioroma ameriške politike. Ker so pa Anglosasi vajeni sleparstva, jim ni bilo težko prodati interese malih narodov. Za časa prve svetovne vojne so obljubljali Arabcem Palestino, da bi jih pridobili za vstop v vojaške vrste, toda Palestino so dali pozneje v smislu Balfourove izjave — židom. Tudi to je samo majhna slička angleške politične pokvarjenosti, kar pa raznih oboževalcev »demokracije« Anglije in »ljudske« Amerike niti najmanj ne moti, da še vedno pričakujejo rešitve iz anglosaške smeri. Med emigranti, ki so zbežali v London, in se pozneje na moskovski pritisk preselili v Egipt, so tudi taki ljudje, ki si za »zmagaj« zavezniške »zmage« niti najmanj ne bi želeli boljševizacije svojih dežel. Nič čudnega torej ni, da se je v glavah mnogih emigrantov porodila misel o ustanovitvi posebnih blokov malih držav. V svojih sanjarijah so si zamislili nekaj nordijski blok, ki bi obsegal skandinavске države. Sanjali so tudi o neki češko-poljski zvezi, pa tudi ta načrt se je izjalovil, kakor je ostal na papirju blok balkanskih držav. Emigrantje so namreč sanjali, Anglija in Amerika pa sta medtem ubili s svojim političnim »realizmom« sleherni up emigrantskih predstavnikov, da bodo imeli v slučaju »zmage« v nasprotnem taboru interesi malih narodov sploh še pravico do obstoja.

Kruta stvarnost izgleda namreč tako-le: In Stockholma je te dni prispela vest, da je Anglija potrdila pripravljenost anglosaških sil, izročiti »po pričakovani zmagi« vso Evropo boljševizmu. Ideja o ustanovitvi evropskih državnih blokov je izgubila vsled moskovskih sklepov svojo upravičenost do obstoja. Tako in nič drugače se je glasil uradni komentar, ki so ga izdali v Londonu preteklo soboto. V komentarju pravijo nadalje, da ni treba niti najmanj dvomiti o tem, da soglašata vladi Anglije in Amerike s Sovjetsko Unijo v zadevi, ki tvori očitno glavno načelo skupne politike. Komentarist ugotavlja nato sledeče posameznosti: V londonskih emigrantskih krogih porojen načrt češko-poljske zveze, se je izjalovil. Blok, ki bi segal od Vzhodnega do Sredozemskega morja — tako pravi London — je sploh utopijski, o kateri ni možna nikaka resna razprava. Za Balkansko zvezo ni nikake skupne podlage, docim bi skandinavski blok vključno Finske že v naprej izval protest Sovjetske Unije. V odklanjanju evropskih zvez malih narodov se skriva Anglija po ugotovitvi moskovskih »izvestij«, ki je stališče Kremlja obrazložilo ne samo avtoritativno, temveč tudi obsežno. Sovjetska je namreč mnenja, da bi po popolni razorožitvi Nemčije smatrala vsak blok evropskih držav kot proti sebi naperjeno koalicio.

Stališče angleškega zunanjega urada je podčrtala tudi »Times« v nekem kablogramu iz Wa-

Govoril je Reichsorganisationsleiter Dr. Ley

Zborovanje političnih voditeljev v Grazu

Mimno nedeljo je obiskal Reichsorganisationsleiter Dr. Ley Steiermark. Pri njegovem dohodu ga je pozdravil Gauleiter. Temu so sledile konference v gradu, nakar si je Dr. Ley ogledal razstavo »Steiner schlagen vor« (Stajerci predlagajo). V nedeljo dopoldne so bile posebne seje stranke in Deutsche Arbeitsfront. Višek nedelje je predstavljalo zborovanje političnih voditeljev Kreisov Graz-Stadt in Graz-Land ter Warter-jev in Wart Deutsche Arbeitsfront, na katerem je govoril Reichsorganisationsleiter.

Na zborovališču je zastopnik Gauleiter-ja Dr. Forstachy javil stanje Reichsorganisationsleiter-ju, nakar ga je pozdravil še Gauleiter Dr. Uiberreither. Pri tem je poročal, da se je Gau Steiermark po njegovem zadnjem obisku potrdil, v redu izvrševati svoje dolžnosti kot jugovzhodni Gau Reich-a. »Jaz mislim, da nismo v tem letu Führer-ja in Reich-a napravili nikakšne sramote.« Tako je končal Gauleiter ter prosil Dr. Ley-a, da bi spregovoril.

Zopet stojimo v času bojov! Tako je uvodoma nagovarjal Reichsorganisationsleiter. Stare bojevnike čednosti, ki so navdajale pokret pred prevzemom oblasti in ga napravile velikega, so zopet oživele. Na to je Dr. Ley odgovoril na vprašanje: »Kako je bilo takrat?« In v nadaljnjih izjavah je stala na enkrat cela podoba časa, v katerem je Führer začel svoj boj za Nemčijo in so se okrog njega zbirali prvi bojevniki. Kaj je to ljudi privlačevalo, zakaj so se vdajali boju, katerega cilja niso bili niso popolnoma poznali in ki je izgledal s osiroma na vladajoče sile skoraj brezuspešen? Dr. Ley je na to dal odgovor iz svojega lastnega življenja: V mali vasi Wiesdorf pri Köln-u je začel boj za Führer-ja. Takrat so ga svariili vsi tovariši in mojstri v tovarni, sam obratovodja je bil med njimi, da naj ne hodi po poti, ki je polzka, neprijetna in povrh še nevarna. Karjera, zdravje, družina, s tem besedo vse, je stalo na kocki. Toda vojak, ki je smrtno ranjen, zlomljen v svoji veri v kladeno Nemčijo, prišel iz svetovne vojne, ni mogel drugače, kakor začeti nov boj. Pokret, stranka ga je sjelela in koga ta zajame, ne more več nazaj. Nato so prišli prvi boji. Neomejeno je bilo

sovražstvo; nepremostljiva je izgledala sovražna obramba političnih nasprotnikov. Obrekovanje, brezposelnost, ječa — trda, nepopisno trda je bila pot brezkompromisnega bojevnika. Vožnja v političnem vozu sredi zločincev je vzdramila misli: »Kakšen je moj faktum, kaj hočem? — Jaz hočem pomagati Nemčiji — to je moj zločin!«

Glas krvi in povelje časti sta pa zapovedala, da moram ostati na svojem mestu. In še eno: Bil je ta mali naskočni lokal, najbolj temna krčma v mestu, v katero ni nikdo zahajal, ki je hotel da se ga šteje med družbo. Bojevnikom je pa ta lokal postal domovina. Tam so vedno bili tovariši, ki se z nami bili zaobljubljeni, od tod se je vedno dobilo pomoč, če je bila taka na zborovanjih potrebna ali pa če je bilo treba deliti klobute. Tam »finih« ljudi ni bilo. Ker v ta lokal so spadali vsi ljudje, ki niso imeli drugih »ambicij«. Kakor: pomagati Führer-ju v boju za Nemčijo. Potem smo tam imeli tudi zastavo, pozneje uniforme in končno še tudi godbo, nakar smo lahko korakali po širokih ulicah in ozkih cestah, kjer je kar kipele sovražstvo političnih nasprotnikov. To je bil začetek: boj za čast in tovarštvo. Nazadnje je pa prišlo najvišje: ideja. Pred njo je pa stalo še nekaj: osebnost. Ideja in osebnost Führer-ja — to je šele napravilo iz vojaškega tovarštva več kakor vojaško društvo. Iz tega moštva je potem formalno Führer svojo kader: pokret z Gau-i, Kreis-i, Ortsgrupp-ami, Zell-ami in Block-i. Bila je to trda in krasna doba.

Naša ideja je naravna — to je podčrtal Dr. Ley kot tvor in cilj gibanja. Življenje narodov se razvija, kakor se menjajo letni časi. Pomlad — to je gospodarstvo resnice, ki razbija led neresnice, to je visoki čas revolucije, ki spreminja obraz zemlje. Tako pomlad je svojemu narodu prinesel Führer. Mi smo v dobri prevrata. Mi smo vložili vrata v novo dobo, ki bo lepša kakor vse pred nami. Kar so pred nami generacije samo upale, to bo pri nas stvarnost. Minuto trajajoče ploskanje je prekinilo govornika, ko je izjavil: »Velika Nemčija ni nikakšen fantom več, Velika Nemčija je tu od reke Elbe do morske ožine Beldi! In še več: zapad fivi in gre vsem prerokbam v nasprotje naprej in ne nazaj. Nasprotno: v bodoče bo doživel najvišji cvet vseh časov!«

Totak je naš boj in še težji lahko postane. Samo tidi si lahko zamisli žvepleni kanister, ki meče uničenja na ljudi, ki se ne morejo braniti, samo on je v stanu znisčiti si grozodejstva, ki jih v tej vojni uganjajo naši nasprotniki. Bog židov je Jehova, to je Bog maščevanja. Z židovstvom ni močen nikakšen kompromis. Mi se ne pritožujemo, da nam je nebo naložilo to borbno. Nasprotno, mi smo za celo hvaležni in obljubujemo, da ne končamo

tega boja, dokler ni zmaga naša in dokler ni uničen sleherni žid in sleherni židovsko gnezdo. Zopet je sledilo minuto trajajoča odobravanja. Nato je Reichsorganisationsleiter slika trdile in prostranosti sedanje vojne. Govoril je o vzhodni fronti in o naporih boljševikov. Z živahnim gestikuliranjem so poslušalci pritrdili njegovim besedam. »Na tej ofenzivi se bo nekdo zlomil, ampak Nemčija se ne bo. Za nas je nevarnost minula, boljševiki ne bo prodi, temveč bo izkravali!« Še enkrat je Dr. Ley omenil srečo, da je Führer boljševike prehitel. Glede letalske vojne je Reichsorganisationsleiter med glasnim pritrditvami dvorane naglasil, da bo prišel čas povračila. Tedaj pa bo imel za nas samo eno geslo: »Oko za oko, zob za zob!« To povračilo bo prišlo. Führer drži svojo besedo. Ta vojna se bo obrnila zopet v naš prid. Mi imamo najboljše vojake, mi imamo najmočnejšo pomorako silo za našega zaveznika, naša domovina ustvarja našim bojevnikom vse orožje, ki ga fronta potrebuje.

V središču domovine pa stoji stranka. Ona je garant naše enotnosti in naše moči. Ta domovina ne bo nikdar kapitulirala, ona ne bo nikdar stavkala, ona tudi ni razkrojvalna — ta domovina se bojuje, ona dela ter misli na zmago. Nemški delavec je tudi tokrat najzvestejši sin svojega naroda. Malodušniki, ki danes nočejo z nami, bodo to obhalovali. Če bi po vojni hoteli zopet med nas, jim bomo rekli, da jih ne potrebujemo. Mi pa hočemo ostati stari SA-tovariši ter vedno misliti: »Kdor ne mara stranke, je naš sovražnik! Mi ne poznamo nikakšnih razredov, nikakšne družbe — mi poznamo samo stranko, bojujočega SA-moža, zvestega Parteigenoss-a — in ničesar drugega. Stranka je močan nositelj vere v našem narodu. Podrli smo vse mostove za nami. Za nas velja sedaj samo »naprejš«. Naš vzor je Führer. »Jaz bom mojemu narodu prinesel zmago!« Tako je govoril Adolf Hitler. In mi to verjamemo!

Sedila je dolga in burna pohvala voditeljskega zbora. Nato se je Gauleiter zahvalil Reichsorganisationsleiter-ju za lepo uro, ki jo je s svojimi izjavami podaril poslušalcem. Hkrati je prosil Reichsleiter-ja, da poroča Führer-ju, kako živi na jugu njegovega velikega Reich-a narod, ki ga ne bo nikdar zapustil, pa naj pride kar boče. Z burnim ploskanjem so se tej prošnji priključili zborovalci. V sredini ljudstva — tako je nadaljeval Gauleiter, je delovala stranka kot predhodnica, ki ni samo zvesta, temveč fanatična do skrajnosti in ne pozna ničesar drugega kakor Führer-ja, njegovo idejo ter služiti njegovemu vladanju. Ko je počastil Führer-ja ter petje himne slavnostno zaključilo zborovanje, se je kosčalo dreveno verno razmišljanje najbolj idealne bojne skupnosti.

shingtona. Ameriški dopisnik omenjenega angleškega lista je namreč sporočil svojemu uredništvu, da je ameriški zunanji minister Cordell Hull pred kongresom uničil vse upe pristašev evropskih državnih zvez glede tožadavne podpore s strani Združenih držav. Slehera skandinavski zveza, balkanski zveza, ali pa zapadnoevropska zveza spada po ameriški razlagi v kategorijo separatističnih dogovorov ki so bili enkrat za vselej odklonjeni na podlagi sklepov moskovske konference.

Anglija in Amerika sta torej uradno izjavili, da ne mislita zaščititi Evrope pred poplavo boljševizma. To je strahovit moralni udarec za tiste »Tudievropejce«, ki se niso mogli odločiti za jasno fronto proti boljševizmu. Gre za tiste, ki so umali na pomoč plutokratov proti prevleki oblasti boljševikov. Z Nemčijo niso marali imeti nič skupnega, simpatizirali pa so z Anglo-Amerikanci, in se deloma tudi borili na njih strani. Upali so napačno, da bodo nekoč diktirali Angliji in Amerikanci mirovne pogoje in da bodo mali narodi dobili zopet svoje pravice in stare meje ter še nekaj povrh. Upali so, da bodo lgnali sloge nekakega zaščitnega pasa med Sovjetijo in zapadno Evropo. Za po prvi svetovni vojni se je pojavila v zamislih Anglešev in Francozov ideja takoga zaščitnega pasa. Cela vrsta obrobni držav, od Piske do Romunije, je imela nalogo umetno stene, ki naj bi ločila Sovjetsko Unijo od ostale Evrope. Te naloge niso marali izročiti Nemčiji, ker so jo hoteli imeti stalno oslabiljeno. Medtem se je pa izkazalo, da taka »shigienška« zaščita Evrope spriču strupa, ki ga brizga boljševizem tudi po etru, itak ne pomeni ničesar.

Moskovska konferenca je uničila vse upe malih narodov Anglija in Amerika želita, da postane Nemčija plen boljševizma. Ker jima ni do Nemčije, sta prodali boljševizmu tudi vmezne države. Edina zaščita proti boljševiški epidemiji je nemška vojska, ne pa morda »zveze« med emigrantskimi vladami. Radi jasnosti smo hvaležni Angliji, da se je pred malimi narodi tako čisto razkrinkala.

Zum Kriegsgeschehen im Osten und in der Aegäis

Weltbild-Giese.

Kampfraum Dodekanes.

Zur Schlacht im Einbruchraum von Kiew—Schitomir—Korosten.

Druck und Verlag: Marburger Verlag- und Druckerei-Ges. m. b. H. — Verlagsleitung: Egon Baumgartner; Hauptschriftleiter: Friedrich Golob; alle in Marburg/Druck. Badgasse 4

Zur Zeit für Anzeigen die Preisliste Nr. 3 vom 10. April 1943 gültig. Anfall der Lieferung des Blattes bei höherem Gewalt oder Betriebsstörung gibt keinen Anspruch auf Rückzahlung des Bezugspreises

Težki boji v področju Gomela

Pri Kijevu so nemške čete obkolile močne sovjetske sile - Izredno težke izgube boljševikov - V dveh dneh so sovjeti izgubili nad 400 tankov - Lerski uspehi pri Žitomirju, ki je zopet v nemških rokah

Scherl-Bilderdienst-M.

Karte vom mittleren und Südschnitt der Ostfront.

V velikem loku Dnjepra so boljševiki nadaljevali svoje brezuspešne napade tudi pretekli četrtek, in sicer jugozapadno od Dnjepropetrovska in severno od Krivega roga. Zapadno od Kijeva so nemške čete pri Žitomiru najprej zavrnile nekaj srditih sovražnih napadov, nato pa se sunile v smeri proti severu ter tako zavojevale važen teren, ki je bil mimogrede v sovražnih rokah. Pri Korostenu so se medtem nadaljevali težki boji s sovražno premočjo. Pri Gomelu so se zrušili sovjetski napadi v ognju nemških čet. Medtem se je v področju Smolenska nadaljevala obrambna bitka z nezmanjšano silovitostjo. Nemci so zavračali koncentrične, celodnevne napade boljševikov mestoma v srditih bojih od moča do moča. Vzhodno od Vitebska so se zama vrstili sovjetski napadi Jugozapadno od Nevela so Nemci odbijali v srditih bojih sovražnika, ki je skušal prodirati s številnimi skupinami.

19. t. m. je sporočilo nemško vrhovno poveljstvo, da je sovražnik v velikem loku Dnjepra vsled deževja napadal le z manjšimi silami, ki so bile poved zavrnjene. Pri Kijevu so skušali boljševiki preprečiti nemški protinapad. Naše čete pa so v dritih operacijah izkoristile svoje prvotne uspehe ter zavojevale več občin. Pri Korostenu so se medtem nadaljevali srditi boji, istako pri Rječici. Zapadno od Smolenska so nemške divizije onemogočile vse sovražne poskuse prodora ter je imel sovražnik strahovite izgube na ljudeh in tankih.

Iz poročila z dne 20. t. m. izhaja, da so nemške divizije v kijevskem prostoru nadaljevale svoj pohod kljub sovražnemu odporu, slabemu vremenu in razmočenih cestah. Izjavilo se je tudi več sovjetskih razbremenilnih napadov.

Mesto Žitomir, ki ga je sovražnik zasedel pred par dnevi, so nemške čete obkolile in 19. t. m. v naskoku zavzele. Obenem so nemške čete krvavo odbile vse sovjetske napade severovzhodno od Gomela ter zapadno in severozapadno od Smolenska.

Iz poročila z dne 21. novembra je razvidno, da je skušal sovražnik severovzhodno od Kerča znova razširiti svoje mostišče. Ta poskus se je ponesrečil ob velikih izgubah za sovražnika. 20.

novembra so prešli boljševiki s številnimi pehotnimi in oklopnimi odredi ter s podporo letalstva pri mostišču Nikopol, južno od Dnjepropetrovska in severno od Krivega roga k napadu. V žilavih in srditih bojih ter protinapadih, so bili zavrnjeni vsi poskusi prodora, obenem pa je bilo zbitih 247 sovražnih tankov. Medtem je napredoval nemški protinapad zapadno od Kijeva. Jugozapadno od Gomela so se nadaljevali težki boji. Severno od Gomela so Nemci obkolili neko skupino ter jo uničili. Slabotnejši sovražni napadi so bili zabeleženi zapadno od Smolenska ter v področju Nevela.

Dočim po poročilu z dne 22. t. m. na Krimu in pri mostišču Nikopol ni bilo nikakih posebnih vojnih dogodkov, so se pri Čerkasiju razvili ponovni sovjetski napadi. Zapadno od Kijeva so naše čete po zavrnitvi številnih sovjetskih protinapadov prodrele žilavo branjene sovražne poljske postojanke in minske zapore ter so v nadaljnjih napadih zavzele važen teren. V področju Gomela se sovražni pritisk ni zmanjšal. Severno od Gomela pa so se zrušili opetovani sovražni napadi. Vse silnih izgub, sovražnik zapadno od Smolenska ni nadaljeval svojih napadov. Vzhodno od Vitebska so Nemci odbili močne sovjetske napade. Pri Nevelu je bilo precej živahno, ker so Nemci zavrnili prodirajočega sovražnika na njegova izhodišča. V bojih 21. in 22. novembra je bilo na vzhodni fronti uničenih 413 sovjetskih tankov.

Severno od Kerča so se po poročilu z dne 23.

t. m. izjavili ponovni sovražni sunki. Pri Nikopolu in v velikem loku Dnjepra pa je sovražnik 22. t. m. ojačil svoje delovanje. V tridih, ves dan trajajočih bojih so nemške čete zavrnile vse poskuse prodora. 22. novembra je bilo v tem prostoru uničenih 146 sovražnih tankov. Pri Čerkasiju so Nemci vrhli mimogrede vdrla sovražnika v odločnem protinapadu v njegova izhodišča. Zapadno od Kijeva se je sovražnik srdito upiral nemškemu protinapadu. Po zavrnitvi številnih sovražnih protinapadov, so nemške čete prodrele globoko izveden obrambni sistem sovražnika ter pri tem uničile dva sovjetska polka. Jugozapadno od Gomela so se nemške čete v posamičnih odsekih sprlo presmočnega sovražnega pritiska umaknile na nove postojanke. Severno od Gomela so izvajale nemške čete popoln obrambni uspeh. Južno od Kijeva so se razvili težki boji z neko sovražno skupino, ki je vdrla v nemške postojanke. Vzhodno od Vitebska in pri Nevelu so se izjavili lokalni sunki sovjetov.

24. novembra je bilo sporočeno, da so nemške čete pri Nikopolu, v velikem loku Dnjepra in pri Čerkasiju odbile v tridih bojih nove napade sovjetov. Kjer je sovražnik vdrl, so ga v protinapadu uničile ali pa zavrnile. Južno od Kremenčuga so se razvili srditi boji. Zapadno od Kijeva so nemške divizije ohkolile močne sovražne sile. Ena nemška oklopna divizija je 23. t. m. v tem prostoru uničila oz. zapolnila 30 sovjetskih tankov, šest baterij in 40 drugih topov vseh kalibrov. Medtem so se nadaljevali zapadno od Gomela tudi 23. t. m. težki boji. Nemške čete so se žilavo upirale sovjetskim napadom. Močni sovjetski napadi so bili odbiti tudi severno od Gomela. Jugozapadno od Kijeva so še hudi boji v teku. Severozapadno od Nevela pa so nemške čete v protinapadu izvajale mimoigre, izgubljene ozemlje.

Tudi otok Samos je kapituliral

Pri Lerosu zasedeni trije manjši otoki — Srditi boji na južnoitalijanski fronti

Na južnoitalijanski fronti so beležili po poročilu nemškega vrhovnega poveljstva z dne 18. t. m. samo obojestransko artilerijsko in izvidniško delovanje. Sovražne letalske sile so skušale napadati v noči na 18. t. m. zapadno in severno nemško ozemlje. Pri tem so napravile le neznatno škodo. Nad Reich-om, zasedenim ozemljem in Sredozemskim morjem so Nemci zbili 17. t. m. skupno 16 sovražnih letal.

V Egejskem morju so udarile lahke nemške pomorske sile 18. t. m. proti otokom Lipsos, Pat-

mos in Nikarija, ki leže severno in severozapadno od Lerosa. Badoqlijeve posadke so bile pristljene h kapitulaciji. Nemške čete so pri tem zaplenile mnogo materijala. Sovražni letalski odredi so 18. t. m. napadli norveško ozemlje, v noči na 19. t. m. pa več nemških mest, med drugim tudi Berlin. Večja škoda je nastala v Mannheim-u. Prebivalstvo je beležilo majhne izgube. Obramba je zbila po dotedanjih vesteh 46 anglo-ameriških bombnikov. Težka nemška letala so v noči na 19. t. m. bombardirala posamične cilje v Londonu.

RDK-Kriegsber. Wöhr (Sch.).

Generaloberst Dietl auf einer Großkundgebung in München.

Auf dem historischen Platz vor der Feldherrnhalle sprach der Held von Narvik, der Oberbefehlshaber der Murmanfront, Generaloberst Dietl, der erste Eichenlaubträger der deutschen Wehrmacht, jubelumbraust von Zehntausenden, die zu einer großen Volkskundgebung aufmarschiert waren. — Unser Bild zeigt General Dietl bei seiner Rede.

„Avstrija samo kot sovjetska republika“

Poučen članek boljševiškega lista - Sovjetska lekcija Otto v. Habsburg-u
Računi brez krčmarja

Casopis »Vojna i rabočaja klasa«, ki po moskovski konferenci vedno bolj in bolj tolmači sovjetske načrte glede Evrope, se bavi v zadnji številki z vprašanjem restavracije »samostojne Avstrije«. Angležem in zainteresiranim emigrantom pripoveduje omenjeni boljševiški list, kaj neki si Kremlj predstavlja pod »samostojno Avstrijo«. Kakor znano, so to Avstrijo izmislili na moskovski konferenci ter jo nekako dekretirali v izdanem komuniqueju. Malim državam v Evropi so prezentirali to Avstrijo kot nekaj dokaz alibija proti zavezniški pavšalni prodaji Evrope sovjetski hegemoniji. Če rav se vojaki iz Ostmarke že peto leto hrabro borijo na vseh frontah za veliko, svobodno Nemčijo, je sivoječasno nastal velik prepri med habsburškimi legitimisti in pa med marksističnimi bequnci iz Dollfuss-ove in Schuschnigg-ove dobe. Pred očmi Angležev so se prerekali o tem, kdo izmed njih bo obnovil »Avstrijo«. V ta prepri se je sedaj vmešala Sovjetija, ki je opomnila vse interese s trdim glasom, da je moskovski Kremlj edino pristojna instanca za vse načrte glede avstrijske samostojnosti.

Londonški lori je bil kmalu napravljen konec

Na južnoitalijanski fronti so beležili po poročilu z dne 20. t. m. živahno artilerijsko in izvidniško delovanje. Juozapadno od Mignana so nemške čete izboljšale svoje pozicije. V vzhodnem Sredozemskem morju so nemški letalci pri napadu na neko sovražno skupino vojnih ladij težko poškodovali neko križarko in rušilca. Sovražni letalski odredi so podnevi in v noči na 20. t. m. napadli zapadno-nemško ozemlje. Vsled bomb je nastala škoda in so nastale žrtve. Zbitih je bilo sedem napadalcev. Medtem so nemška letala ponovno bombardirala cilje v Londonu.

V južni Italiji je bil 20. november razmeroma miren; zabeležili so zgolj artilerijsko in izvidniško delovanje. Zivahnjeje je bilo le na vzhodnem sektorju kjer so se Nemci umaknili za reko Sangro, obenem pa so s premočjo napadajočemu sovražniku prizadejali občutne izgube. Nemški letalski napadi na južno Anglijo in zlasti na London, so povzročili številne požare.

Na Atlantiku je neka skupina nemških bojnih letal po poročilu z dne 22. t. m. kljub slabemu vremenu napadla sovražno spremijavo. Poškodovale je dve ladji s skupno 18.000 brt. tako težko, da je računati z njunim uničenjem.

V južni Italiji je sovražnik po poročilu z dne 23. t. m. napadel na skrajnem levem krilu nemške postojanke severno od reke Sangro z močnimi silami. Pri tem so bili številni srđiti napadi zavrnjeni.

Po brezpogojni kapitulaciji posadke otoka Lerosa, je kapitulirala tudi posadka otoka Samosa. Nemške čete so se izkrcale na otoku Del posadke, ki so jo tvorili Badoqlijevi Italijani in Angleži, je zbežal v nevtrarno inozemstvo. Na otoku je zapustil komandant divizije okrog 6000 mož. To moštvo so razorožile izkrcane nemške čete. — Angleški bombniški odredi so 22. t. m. zvečer izvedli težak terorističen napad na Berlin. Nastala so razdejavanja v raznih delih mesta. Prebivalstvo je imelo izgube. Uničena so bile številne nenadomestljive kulturne zgradbe. Obramba je zblila po dotedanjih poročilih kljub otežkočenim pogojem 29 sovražnih bombnikov.

Z južnoitalijanske fronte so sporočili 24. t. m., da se je odigralo več živahnih lokalnih prask. Na zapadnem odseku se je izjalovil sovražni napad na neko nemško višinsko postojanko zapadno od Venafra. Na vzhodnem odseku so Angleži v veliki premoči napadli naše predstraže. Po večurnem boju, v katerem je imel sovražnik občutne izgube, so se Nemci umaknili na nove postojanke. — V večernih urah 23. novembra so močni angleški bombniški odredi ponovno napadli Berlin. V raznih delih mesta so nastale nove poškodbe. Poleg stanovanjskih hiš so bile uničene številna javna poslopja, med njimi cerkve, socialne ustanove in svetišča kulture. Kljub težavnim pogojem je obramba zblila 19 sovražnih letal.

Omenjeni moskovski list je kratkoma izjavil, da nimajo izoleodov niti Habsburžapi niti avstromarksisti, češ, da je Avstrija, kakor je zamišljena na moskovski konferenci, zamišljena samo kot sovjetska republika in komunistična glavna podružnica evropske centrale. Zamisel obdonavske federacije, bilo v kakršni koli obliki, sploh ne prihaja v poštev. Tako sovjetski list. »Vojna i rabočaja klasa« deli nadalje lekcije Otto v. Habsburg-u, češ, da je njegovo prizadevanje za obnovo Avstrije samo »zakrinken reakcionarni napor, postaviti notranji osvobodilni borbi Avstrije gotove meje«. Ravno te meje pa hoče Sovjetija preprečiti, ker mora imeti Avstrija po mnenju omenjenega boljševiškega lista priliko, da se razvije kot komunistična država. Prav tako ostro in brezkompromisno je Moskva tudi poteptala une avstromarksističnih bequncev iz Dollfuss-ove ere v Londonu. Tudi ti ljudje so po mnenju Moskve na poti boljševizacije Avstrije. V ostalem jim očila Moskva, da si že danes delijo samo vodilna mesta »v bodoči Avstriji«. Nemški vojaki skrbijo pridno za to, da delajo v Moskvi račun brez krčmarja.

PK-Kriegsber. Vaupel (Sch).

Major Graf am Steuer seiner Maschine.

Immer, wenn der KW-Bericht von feindlichen Tages- und Nachteinfügen berichtet, herrscht bei unseren Jägern Hochbetrieb. Einen großen Anteil beim Abschluß der viermotorigen feindlichen Maschinen hat das Geschwader von Major Graf, des Trägers der höchsten deutschen Tapferkeitsauszeichnung, der seinen Männern immer wieder das vorbildliche Beispiel von Ahqriffsgeist und Pflichterfüllung gibt.

* Stoletnica izuma revolverja. Pred sto leti je danski izumitelj Rasmussen sestavil prvi revolver. Bil je to kmečki sin in mlinar po poklicu, ki se je pa bavil s tehničnimi izumi, medtem ko mu je kmetijo in mlino vodila žena. Okrog 70 izumov in izpopolnitev je kronalo njegovo življenje. Njegov prvi revolver, ki ga je praktično pokazal leta 1843, je v teku 22 sekund oddal 16 strelcev. Za takratni čas je to bilo orožje, ki so mu dali ime »bizostrelno orožje«.

* Pet kilogramov čistega zlata je izginito. Svedsko časopisje poroča, da je v livarni zlata, Bolidem, pri Sheleftu, v Severni Svedski, nekdo ukradel iz izredno strogo zastraženega prostora pet kilogramov čistega zlata. Oblasti iščejo krivca, o katerem doslej še ni nikakega sledu.

Kako je nastala zima?

V zvezi z gornjim vprašanjem, je še cela vrsta drugih vprašanj. N. pr.: Kako so nastali letni časi, zakaj imamo na zemlji, da, celo v naših sosednjih deželah, tako različno podnebje, zlasti pa zanimivo vprašanje: Kdaj in zakaj pri nas sneži. Pa ostanimo za danes pri naslovnem vprašanju.

Menjava letnih časov nastaja, oziroma je nastala, ker je zemeljska os nagnjena napram ravnini, v kateri se suče zemlja okrog sonca. Kadar je južna polovica zemlje nagnjena proti soncu, ima ta polovica poletni čas; severna polovica, ki je odmaknjena soncu in leži torej v senčni strani, pa ima zimo. Ker ostaja zemeljska os vedno sporedno do same sebe, se čez pol leta položaj spremeni, in tedaj se zemlja vrta na nasprotni strani svoje poti, zato ima južna polovica zimo, severna pa poletje. Pomlad in jesen se nahajata v prehodni dobi.

Pa bi utegnili kdo sprožiti vprašanje, da-li je bilo temu vedno tako? Ne! To nam spričuje že zgodovina zemlje same. Nekoč na naši zemlji še ni bilo letnih časov, torej tudi ne različnega podnebja, in šele postopoma (potom evolucije) so nastajale razlike v toploti in te razlike so nam dale štiri letne čase.

Posebno ob bruhanju ognjenikov si lahko živo predstavljamo nastanek naše zemlje kot še vso žarečo plinsko oblo, ki je krožila okrog sonca, od katerega se je dnevno prej izločila. Takrat je vladala po vsej površini zemlje zelo visoka in prilično enakomerna toplota. Bistveno večje izžarevanje sonca se ob velikanski laštni toploti zemlje takrat gotovo ni še moglo posebno uveljavljati. Pač pa se je zemlja z neprestano oddajo svoje lastne toplote v svetovni prostor čim dalje bolj ohlajevala. Na njeni površini so se žareče tekoče mase zgostile, dokler se ni stvorila razmeroma tanka, toda trda skorja okrog žareče notranjosti, kakor lupina okrog jajca. Uranov svinec, ki ga dobimo v uranovih kristalih v naših najstarejših zemeljskih plasteh, in ki je nastal z radioaktivnim razpadanjem, nam kaže, da se je prva trda zemeljska skorja naredila pred kakšno pol-drugo milijardo let. Še dolgo potem so žarele skozi to tanko skorjo velike množine toplote in skrebele za to, da je bilo podnebje na vsej zemlji enakomerno vroče. Ker je zelo gosto ozračje ustavljalo sončne žarke, sonce na toplotne razmere na zemlji tudi takrat še ni moglo imeti posebnega vpliva.

Čim debelejša pa je postajala trda zemeljska skorja, tembolj je izgubljala notranja zemeljska toplota svoj pomen za podnebje. V tem obdobju zemeljske zgodovine so se moгле v osrčju zgostiti tudi večje množine vode in se zbirati na zemeljski skorji. Tedaj šele je postajalo sonce kot darovatelj toplote, čedalje pomembnejše, in s tem so se v zvezi z nagnjenostjo zemeljske osi, začeli oblikovati letni časi. Nova ureditev toplotnih razmer je prizadejala posebno okolico zemeljskih tečajev. Tropska temperatura, ki je prej prevladovala tudi tu, se je v zimskem času (ko je bil tečaj odvrnjen od sonca), umaknila hladnejšemu podnebiu. Končno pa se je z nadaljno ohlajitvijo zemeljske oble ob tečajih, zlasti v zimskem času, pozneje pa tudi v poletnem, začelo tvoriti ledeno, ki je v ledenih dobah zavzelo ogromno površino.

Za življenje na zemlji je nastajanje teh razmer imelo ogromen pomen. Posebno hladne dobe so zahtevale s svojimi trdimi življenjskimi pogoji posebno prilagoditev, in ostrejšo izbiro, ki je bila zvezana s tem, je pospeševala razvoj življenjskih oblik v višje oblike.

* Čvekanje in posledice. Dvaindvajsetletni delavec Josef Suppanz iz Graza je poleti razširjal o nemški vojski: na svojem delovnem mestu vest, katere neresnično vsebino so njegovi tovariši odklanjali. Brezmislalni in zlobni klepetar je kot razširjevalec govorice dobil deset mesecev težke ječe.

* Smrt prvega šoferja na svetu. V Bad Cannstattu pri Stuttgartu je te dni umrl 81letni šofer Georg Stähle, ki je bil takorekoč prvi šofer na svetu. Mož je bil sivoječasno v službi kot šofer pri Gottlieb Daimler-ju.

Zatemnitev od 28. novembra do 4. decembra od 17. do 6.30 ure

Pred krvniki so zbežali

Del poljske divizije „Tadeusz Kocziusko“ so se po kratkem boju podali v nemško ujetništvo — Strahovito postopanje boljševikov s Poljaki

Kakor je sporočilo nemško vrhovno poveljstvo v enem izmed svojih komunikacijev preteklega tedna, so boljševiki nedavno vpustili blizu Smolenska odrede takozvane poljske divizije »Tadeusz Kocziusko«. Ti odredi so po kratkem boju prešli na nemško stran ter odšli v ujetništvo. Nemški dopisni urad je v zvezi s tem dogodkom izvedel naslednje posameznosti:

Poljsko divizijo »Tadeusz Kocziusko« so formirali spomladi leta 1943. Kot sestavni del sovjetske vojske pod poveljstvom židovskega polkovnika Berlina. To se je zgodilo takrat, ko je Sovjetska Unija vsled odkritij v Katynu premila svoje odnose do londonske poljske emigrantske skupine. Iz izjav ujetih Poljakov se je sedaj izvedelo še več glede formiranja imenovane poljske divizije. Kakor znano, so boljševiki med nemško-poljsko vojno v tistih krajih, ki jih je zasedla rdeča vojska, zavlekli bivše poljske vojaške in civiliste v notranjost, ter jih pozneje silili v imenovano divizijo. Večino poljskih vojakov, ki niso pomrli od gladi ali vsled zime, in v kolikor jih niso »likvidirali« v Katynu, so prisilili k službovanju v imenovani diviziji. Ta legija pa ni bila nikakoli samostojna formacija, kakor n. pr. v Angliji, temveč so jo smatrali kot del boljševiške armade. Bivši poljski vojaški morali brez izjeme nositi sovjetsko uniformo. Ofi-

cirski zbor so tvorili poljski in ukrajinski boljševiki. Kakor pri vsaki boljševiški enotici, so imeli tudi v tej legiji takozvan »poseben oddelek« in znani politični ustroj židovskega komisarja pod naslovom »oddelek za politično pojasnjevanje«.

Od tistega dne, ko so boljševiki zavlekli v notranjost Sovjetije sedanje ali bivše člane omenjene legije, je bilo življenje teh Poljakov nepretrgano mučenje. Poljaki so radi tega skušali vedno in ob vsaki priložnosti pobegniti. Za vsak najmanjši prestopok so boljševiki streljali Poljake pred fronto, ali pa so jih obsojali na prisilno delo v taboriščih, kar je bilo po izpovedi Poljakov, še hujše. Kakor da bi se hoteli norčevati iz Poljakov, so boljševiki imenovali divizijo po znanem poljskem borcu za svobodo Tadeju Kocziusku.

Poljaki so že pri prvem spopadu, v skupinah zbežali v nemško ujetništvo. Boljševiška artilerija jih je pri tem vneto obstreljevala. Nad 600 Poljakom se je na ta način posrečilo priti v nemške postojanke, kar je pomenilo njih rešitev. Številni Poljaki so bili ranjeni od boljševiških granatnih drobocev, pa tudi od boljševiških ostrostrelcev, ki so jim streljali v hrbet. Ko so bili ti Poljaki že na poti v nemško zaledje, so jih boljševiški letalci še iz zraka napadali in obstreljevali.

Beneš je romal k Stalinu

Sovjetska zarota proti Angležem — Sovjetsko-češki pakt „vzor“ za poznejše svezve Sovjetije z državami vzhodne in jugovzhodne Evrope

Iz Berlina poročajo: Bivši prezident Češkoslovaške, dr. Edvard Beneš, je pravkar prispel v Moskvo. S tem je uresničil že davno zamišljeno potovanje radi sklepa nove sovjetsko-češke zvezne pogodbe. Angleška in ameriška vlada sta dr. Beneša skoro celo leto omejevali v njegovi osebnosti svobodi ter mu nista dali potnega lista za Moskvo. To velja zlasti za Angleže, ki so zoperstavili sovjetskemu načrtu bilateralnih pogodb s posameznimi državami vzhodne Evrope, Churchillovo zamisel močne federacije. Ker sta se Eden in Hull v Moskvi pod pritiskom boljševikov odpovedala Churchillovim načrtom, ni bilo nikake zapreke za Benešovo potovanje v Moskvo.

Projektirana sovjetsko-češka pogodba bo baje »vzor« za dogovore, kakor si jih predstavlja Stalin z ozirom na sovjetske odnose do posameznih držav vzhodne in jugovzhodne Evrope. Nova

sovjetsko-češka zvezna pogodba predvsem ne bo več vsebovala znane klavzule sovjetsko-češkoslovaške pogodbe iz leta 1935, po kateri smatra Češkoslovaška svoje zavezništvo podano samo tedaj, ako se nahaja tudi Francija v vojni z Nemčijo. Ker je Sovjetija izločila ta pogoj, je s tem izrazila, da Francije ne smatra več kot odločilne vojaške sile v Evropi. Nova pogodba izključuje tudi vsako avtomatsko razkiranje Ostale države, predvsem Poljska, bodo dobile poziv, postopati tako, kakor dr. Beneš. Zaenkrat pa ni nikakih izglede, da bi katera koli izmed emigrantskih vlad sledila Beneševemu vzgledu. V Londonu pravijo celo, da izgledi za poravnano med Poljaki in boljševiki še niso bili nikdar tako slabi, kot sedaj. Dozdevno si ne vedo poljski emigranti v Londonu in Kairi več pomagati, odkar so izvedeli, kaj vse sta se Eden in Hull dogovorila v Moskvi.

POLITIČNI DROBIZ

■ Turški veleposlanik v Berlinu, Safet Arikian, je prispel zadnjo nedeljo v Ankaru, kjer sta ga sprejela v svrhu poročanja zunanji minister Memendžoglu in prezident İsmet İnönü.

■ Ukrajinci bežijo pred boljševiki. Pod zaglavljenjem »Beg iz ukrajinskih mest«, je objavil neki madžarski vojni dopisnik v »Pester Lloyd« poročilo o hudi ukrajinskem prebivalstvu pred boljševiki. »Boditelji«. Po vsej Ukrajini se je naglo vest o usodi mesta Černigov, kjer so boljševiki spodili na glavni trg celokupno prebivalstvo ter ga z izjemo par agentov GPU postrelili. Na tisoče ljudstva beži iz Ukrajine, da bi se izognilo boljševiški žetvi po krvi.

■ Madžarski državni tajnik v oskrbovalnem ministrstvu Bela Jurcsik je bival kot gost nemške vlade par dni v Berlinu. Imel je važne razgovore o prehranjevalnih vprašanjih, mimo tega pa si je ogledal razne kmetijske naprave. V slavnostni dvorani ministrstva za prehrano in kmetijstvo je imel Jurcsik pred izbranimi gosti predavanje o nalogah in ciljih prehranjevalne politike na Madžarskem. Predavanju so prisostvovali Staatssekretär Backe, Reichsfinanzminister Schwerin-Krosigk, Staatssekretär v Steuergeschäft, Staatsminister Riecke, Reichsobmann Behrens ter drugi moške iz vrst vojske in gospodarstva.

■ 73. armada maršala Čangkajska uničena. V nedeljo so sporočili iz japonskega glavnega stana, da se je japonskim četam posrečilo uničiti 73. armado maršala Čangkajska. Poraz te armade

■ Venezuela in Dominikanska republika sta te dni vzpostavili svoje medsebojne diplomatske odnose.

■ Vojvoda windsorski je sit guvernestva na Bahamskih otokih. Po informacijah, ki so prispole v London iz New Yorka, baje namerava odstopiti vojvoda windsorski kot generalni guverner Bahamskih otokov. Po istih informacijah si hoče baje kupiti obširna veleposestva v Marylandu v Zedinjenih državah, kamor bi se pozneje tudi preselil.

■ Sklicanje slovaškega državnega zbora. 25. t. m. se je v Bratislavi sestel slovaški državni zbor. Vlada mu je predložila zakonski predlog o ukrepih po sovražnih letalskih napadih ter glede povračila škode Parlament bo mimo tega izpopolnil pravne predpise glede letalske zaštite.

■ Premogovna kriza v Zedinjenih državah se bliža svojemu koncu, kakor poroča iz New Yorka švedski list »Stockholms Tidningen«. Vojni delavski svet je namreč z malenkostnimi izpremembami odobril odgovor, ki sta ga sklenila notranji minister Ickes in vodja strokovnih organizacij Lewis.

■ Badoglijevo izdajstvo ni mnogo koristilo. Ameriški list »Time« piše, da je bila Italija za Nemčijo gospodarska obremenitev. Od Nemčije je dobivala premog, železniški material, železo, jeklo in stroje za izdelovanje orodja. Kljub Badoglijevi kapitulaciji zavezniki niso dobili Italije v svoje roke brez boja. Radi tega je po mnenju omenjenega lista razumljivo, da kapitulacija ni vzbudila v ameriškem narodu nikakega interesa in tudi ne posebnega vtisa.

■ Boljševiki priganjajo svoje zaveznike. Sovjetski časopis »Vojna i Rabočaja klasa« je neprijetno dirnil plutokratske zaveznike, ko je zapisal sledeče: »Celokupni potek trenutnega vojskovanja podčrtava potrebo pospešenega pohoda v Italijo. Počasni tok operacij v Italiji predstavlja brez dvoma prednost za sovražnika«.

■ »Korpus črnih srajc«. Mussolini je dodelil del milice kot »korpus črnih srajc« republikanski vojski. Poveljnikom je bil imenovan general Diamanti. Ta formacija bo po Mussolinijevi zamisli nekak »blekovit korpus« v sestavi nove republikanske vojske.

■ Stalinovi odposlanci na potovanju. Pretekli teden je prispel z letalom v Teheran pomočnik sovjetskega zunanjega komisarja, Višinski. Iz Teherana se je podal Višinski v Alžir, kjer bo sedel v Medzavezniškem odboru za Italijo. V Moskvi pričakujejo, da se bo ta odbor kmalu preselil v samo Italijo, saj bo bližje političnim dogodkom na polotoku. V Teheran je prispel v nedeljo tudi drugi pomočnik sovjetskega zunanjega komisarja Kornejčuk, ki se bo baje udeležil važnih posvetovanj, zadevajajočih Srednji Orient.

■ Vodja angleških fašistov, Sir Oswald Mosley, in njegova žena sta bila te dni izpuščena na svobodo iz jetnišnice Holloway v Londonu.

■ Badoglio je imel židovsko prijateljico. Poljska židovska kabaretna plesalka Roza Anita Solians, ki je bila v službi kot agentinja angleške poizvedovalne službe Intelligence Service, je bila dalje časa prijateljica znanega izdajalskega generala Badoglija. Ta židinja je bila hkrati njegova zaupnica, in jo je nazadnje poročil s svojim nečakom.

■ Lepa družba. Iz Gibraltarja prihaja vest, da se namerava italijanski prestolonaslednik Umberto za slučaj, da bi se odpovedal prestolu, izseliti v Ameriko. Umberto ima v ameriških bankah velike naložbe in bi se udeleževal v industriji gume. Baje je stopil že v stik z zastopniki AMGOT, ki so mu ponudili prevzem nasadov kavčuka v Braziliji. Ker je ta mladi mož pospravil del kronskih draguljev, razpolaga brezdvomno z zadostnimi premoženjskimi sredstvi. Radi tega je baje tudi prišlo med njim in njegovim očetom, Viktor Emanuelom, do nesoglasja. Oče je namreč sinu očital, da ga je okradel.

■ Ponožena obleka za Evropejce. Generalni direktor medzavezniške zveze za pomoč Evropi, žid Lehmann, je te dni v New Yorku napovedal akcijo za prepuščenje stare obleke za Evropo. To obleko hočejo razdeliti v južnoitalijanskih pokrajinah, zasedenih od Anglo-Amerikancev. Amerikanci hočejo s to akcijo očitno pokazati kako resno jim je do uresničenja bahavih obljub gloda bodočega blagostanja Evrope. Stara obleka na vsekakor ni nadomestilo za živež. »Osvobodenci« Italijani bodo morali še nadalje stradati, ker so zaloge živih zaplenile anglo-ameriške okupacijske čete.

se je odigral ob reki Lishui na Srednjem Kitajskem. Japonci so ob tej priložnosti zaplenili velike množice orožja, municije in drugega vojnega materiala.

■ Bolgarska odločnost. Zveza bolgarskih rezervnih častnikov je izročila po svojem predsedniku polkovniku Visilovu ministrskemu predsedniku Božilovu neko resolucijo, ki priporoča vladi, naj pripravi bolgarski narod na prihodnje izkušnje. Vlada naj natančno zariše dolžnosti, ki da jih bo moral bolgarski narod izpolnjevati tudi za ceno težkih žrtv. Bolgarski vladi se nadalje priporoča, da podvzame tozadevno najstrožje ukrepe proti vsem političnim »voluharjem«, in sicer brez razlike na njih bivši in sedanji socialni in politični položaj.

■ »Nemčijo je treba popolnoma iztrebiti.« »Evening Standard« je objavil iz New Yorka poročilo voditelja njuforskega radia, Hugh Bailleja, ki se je pred kratkim vrnil iz študijskega potovanja po »evropskih frontah«. Baille je obiskal med drugim tudi ameriške čete v Angliji. Razpoloženo, ki vlada med Amerikanci, je opisal takole: »Najel nisem niti enega samega ameriškega vojaka, ki bi bil mnenja, da je možno razlikovanje med nedostojnimi in dostojnimi Nemci, ki naj bi se jih varovalo. Nemčijo — to je bilo njih soglasno mnenje — je treba popolnoma iztrgati in iztrebiti.« Tu je ameriški gangsterski imperializem zares pokazal svoj pravi, nespačeni obraz. Nemška vojska bo že poskrbela za to, da Amerikanci ne bodo teptali po nemških tleh.

Nacionalsocializem skrbi za zdravje spodnještajerskega prebivalstva

Popis delovanja socialne ureditve Gemeindegewerkschaft der Ortsgruppe Lichtenegg, Kreis Pettau — V družbi sestre na obisku pri vinčarjih, kočarjih in malih kmetovalcih v Kollosu — Socializem v praksi

Aufnahme: Weißensteiner, Marburg.

Betreuung der Winzerkinder in der Kollos.

Kdar je poznal socialne razmere Spodnje Štajerske v času tujega gospodarstva, pozna bedo in pomanjkanje, ki sta bila doma v tej drugače sončni in plodni deželi. Predvsem vinčarji in kočarji, ki živijo v svojih raztrošenih hiškah in kočah vinorodnih področij Kollos-a in Bühele, so imeli skrb za vsakdanji kruh, zdravje in golo življenje. Zato je bila prve dneve meseca aprila 1941 potrebna velika akcija za prvo pomoč. Izšlo se je takrat na stotisoče obrokov dnevne prehrane. Od takrat sta minuli komaj dve leti.

Socialne ureditve, ki jih je od takrat ustvaril Steirischer Heimatbund, so znane, in s pomočjo se lahko ugotavlja, da rodi to neumorno drobno delovanje že svoj prvi sad. Amt Volkswohlfahrt v organizaciji Steirischer Heimatbund, ki je v tej dolini našel nad vse veliko polje udejstvovanja, se prizadeva, še bolj razširiti svoja koristna opravila in z novimi napravami izkoristiti vsa razpoložljiva sredstva. Poleg množičnih otroških vrtcev je danes na Spodnjem Štajerskem na razpolago že cela vrsta Hilfsstellen für Mutter und Kind, to so, postaje za pomoč materam in otrokom. V Kreis-u Pettau je pa kot v prvem Kreis-u Spodnje Štajerske uspelo z živahnim pripravljanjem, neumornim delom in vztrajnostjo laščiti tudi že prvo Gemeindegewerkschaft, ta je občinsko sestrsko postajo, svojemu namenu. Kreis Pettau gleda danes ponosno na sedem takih te delujočih postaj, ki se nahajajo predvsem v mestih področjih, kjer ni nobenih ali pa bolj malo zdravnikov. V samotnih krajih stoji vrata Volkswohlfahrtsschwestern v odgovornosti polnoma hvaležnem delu za narod ter predstavlja s svojim sodelovanjem v ambulantni skrbi za bolnike, v vprašanih podedovanju zdravja, družinske pomoči ter v državi in občinski zdravstveni skrbi siljajo podporo zdravnikom in Ortsgruppenführer-jem. Razen teh sester deluje še posebna vrsta sester v negovanju dojenčkov, ki omogočajo točno kontrolo in zdravstveno preizkušnjo najmlajših Spodnještajercev.

Bilo je krasnega jesenskega dne, ki ga predstavlja štajerski jug, predvsem pa hribovita podoba Kollos-a v izrednem čaru, ko smo korakali po malem hribu, na katerem se nahaja Gemeindegewerkschaft der Ortsgruppe Lichtenegg. Preprosto in enostavno stoji tam hiša, v kateri biva žena, ki je mnogokrat navezana samo na sebe in ki z vzornim idealizmom nečuje zapovedi ljudi ter obvlada pri tem večkrat prav težke naloge. Ko sem poravnal, nam je odprla sestra. Priznati moram, da je izgledala ravno tako, kakor sem si jo predstavljal. Prikrpna in

bedna v svoji sestrski noši, z nasmehom v obrazu, je napravila vtis, da bi se človek najraje takoj javil »bolnega«. Njena ljubeznivost mi je olajšala sporočiti ji vzrok našega obiska. Bila je pa nekoliko presenečena, ko je slišala, da želimo obiskati bolnike po Kollos-u. Pogledala je najprej naše čevlje, in raz lica sem ji bral, da si je morala takrat misliti: »Prav radovedna sem, kako bodo ti mestni ljudje to zmogli!« Dragim bralcem pa lahko takoj povem, da smo vse to res zmogli! V prostorih se še nismo prav obrnili, in že nas je Schwester Nina popolnoma opravljena in opremljena klicala na odhod. Na potu do prve hiše nam je pravila o svojem delovanju. Iz vsake besede je odmevala ljubezen do poklica. Ona osebno pozna kakih petsto moških, žensk in otrok iz svojega področja skoraj po kolenih, pozna pa tudi njihove skrbi in bolečine. V vseh vinčarskih hišah in kočah je dobrodošel gost. To nam je takoj potrdil vesel mičljaj otroka, ko smo se približali mali, čedni in snažni hiši, kjer je sestra hotela videti deset otrok vojne invalida Waupotitsch-a. Eden teh potomcev je sestro opazil že na cesti ter je gosta pričakoval pred hišnimi vrati. Fantek je svojo malo ročico takoj ponudil sestri ter jo peljal v sobo, kjer je njegova mama ravno hranila svojega najmlajšega. Takoj je zbranih pol tucata otrok okrog nas, medtem, ko je eden izmed fantov hitel k steku, da mu pove o obisku. Hitro, kolikor mu je to njegova umetna noga omogočila, je prišel oče in pozdravil sestro. Mož v najboljših letih, strumen in ponosen na svojo družino, nam je krepko stisnil roke. Medtem ko je sestra gledala kako in kaj je z otroci, sem bil takoj z njim v živahnem pogovoru. Mož je pripovedoval o svoji vojaški službi, pokazal nam je svoja vojna odlikovanja za hrabrost, ki so vsa visela v sobi prav lepo okvirjena. O vsakem odlikovanju nam je lahko razložil, kje, kdaj in kako ga je zaslužil in dobil. Z ljubeznijo govoril o svojem malem pomstvu, o deci, svojem najstarejšem sinu, ki je že vojak in ga veseli, ko mu sestra pove, da je pri njegovih »cepcih« vse v redu. Ko smo se poslovili, so nas otroci spremljali do vrtnih vrat in ko smo že šli po hribu navzgor, so otroci še vedno mahnili in klicali: »Schwester Nina, komm bald wieder!« (Sestra Nina, prid! zopet kmalu!)

Naša pot nas je vodila skozi gozdove, med ajtami in travniki k prihodnjemu »postajališču«, kjer želi sestra pogledati, kako je z malim Rudijem. Sestmesnični paglavec se smehlja, ko ga pogleda sestra. Rad se je podal tudi na njeno naročje ter se takoj igral s svojo novo »teto«.

Pred meseci je bil Rudi še prav slaboten in rahličen, sedaj je pa že dobro izgledal. Kljub temu je dobil še en »Vigantolsto« za nadaljnje krepčanje. Nato je mlada mamica, ki ima svojega moža nekje na Štajerskem na delu, dobila nasvete, kako naj prehranjuje in oblači svojega malčka, da se bo razvil v zdravega in krepkega fantka. Skupno se je poskušalo in določilo pristoje pred hišo, kjer se bo potomec sončil. Sledil je še pogled v otroški voziček, poravnava blazinice in vpostavk, nakar smo se poslovili. Pri tem je prišel še mali Stanislaus k nam, da nam je ponudil svojo »tačico«, nakar se je takoj zopet vrnil nazaj pred hišo, kjer je iz cevki od sukanca rezljal kolesa za bodoči »oklopnik«. Gredeč smo šli pri hišah samo mimo in sestra je samo pri oknu povprašala, kako se godi malim in odraslim. Seje pri neki, s slamo kriti koči, smo se zopet ustavili. Obiskali smo malo Liesele ter gledali, kako se je že izlila po težkih opeklinah. Sestra je bila z izgledom otroka zadovoljna, in je rekla, da bo šlo pri njej zopet kmalu vse tako, kakor »na znorje«. Mati male Liesele je sestri seveda hvaležna za pomoč, katere je bil otrok deležen, ko je bila opekline nevarna ter je vsa srečna pripovedovala o prvih korakih, ki jih otrok že dela in jih je na lico mesta moral tudi praktično pokazati. Dva, tri korake dela mali »gumb« po sobi sem in tja, pri tem mu pa gledajo modre in jasne oči, kakor kakšna komaj razcvetela spomladanska spominčica v sončnatem jesenu. Z jasnim smehom je Liesele sprožila ročico po sladkorčku, ki ji ga je ponudila sestra in istega takoj vtaknila med nežne ustnice, kjer je izgubil. Pri tem si je tudi drugi otrok zaželel sladkorček. Sestra je seveda zopet segla v svojo tajnstveno torbico. Nato se je pozanimala še za najstarejšega sina, ki je bil ravno na strehi, kjer sta z očetom popravljala slamnato streho. Oče in sta sta splezala s strehe ter pozdravila sestro, ki se je zanimala za skrbi in potrebe očeta. Kmalu je ugotovila, da namerava kupiti kočjo in jo prezidati. Za odkup si je imel denar, toda za zidanje hiše, kakor si jo zamišlja, mu pa primanjkuje denarnih sredstev. Ko mu je pa sestra obljubila pomoč od Volkswohlfahrt-a, se mu je razjasnil obraz, in takoj je začel poleg hiše s črtami v zemljo risati »svojo« hišo, kakoršno si je morda že v nešteti nočeh v sanjah predstavljal.

Na potu do prihodnje hiše, od koder je prižan pogled po vinogradih, ki ležijo v zadnjih jesenskih sončnih žarkih, sem pa ugotovil, da zna naša sestra razen telesnih, lajšati tudi duševne bolečine. Sestra nam je namreč pripovedovala o visoko noseči ženi, njenih treh otrocih in o njenem možu, ki ni bil vedno dober z njo in je svoj prosti čas posvetil raje sosedom in vinjskim kletem, kakor pa svoji družini. Stalo je mnogo truda, pripravljanja in neumornega obiskovanja družine, da se je pri hiši našlo razumevanje za njeno delo. In uspelo je. Kakor spremenjen dela sedaj mož v hiši ter skrbi za ženo in otroke ter se veseli bližajočega se poroda. K temu neločljivemu prijateljstvu med sestro in zakonekim parom je največ doprinesla rešitev najmlajšega otroka iz smrtno nevarnosti, ki je prišla radi pljučnice. Ko smo stopili v hišo, je žena prala. Vse je čisto in v redu, otroci so lepo znašli. Kmetica je z velikim zanimanjem poslušala sestro, ki ji je obljubila, da ji preskrbi hišno pomočnico, ako bi njen mož moral k vojakom. Še bolj hvaležna je bila za nasvete glede bližajočega se poroda. Sestra ji je obljubila, da ji preskrbi tudi otroško posteljo in prvo perilo za novorojenčka, da ženi sami ne bo treba na dolgo pot do mesta. Sestra pomaga povsod, kjer je potreba, tudi če ji ni lahko. Nato je sestra vzela najmlajšega na roke, se igrala z njim ter ga učila delati prve korake. Veselo je sledila sestri mlada bitje ter hotelo veselo »teto« obdržati za seba. Toda naš čas je hitel. Pred večerom je bilo treba obiskati še nekatere družine. Pri našem odhodu smo srečali moža. Prijazen nasmeh je imel v lico, ko je sestri hvaležnih oči stisnil roko. To je opravi, ne da bi mnogo govoril in sestra ga je dobro razumela.

Ko smo se bližali prvemu dvorišču, smo slišali že pri plotu jok malega otroka iz hiše. »To je moja Lenerle«, je rekla sestra z gotovostjo, ki

Ji ni bilo močno mnogo ugovarjati, akoravno je v nsi se vrsta drugih otrok. In imela je prav. Ko smo šli mimo okna, smo videli v sobi malo Leneri, ki je ležala na trebuhu v otroški postelji in veselo cvillila. Leneri je bila takrat izredno dobre volje in je hotela takoj k sestri na krio, da bi igrala »hopa, hopa Reiter«. Sestra ji take želje seveda ni mogla odbiti, izkoristila je pa hkrati ta čas za česanje njenih kodrov, pri čemer je kritično pregledala otroku lase, mu masirala glavo, polekala steklenico z mlekom ter ga povohala, če že ni kislo itd., kar vse ni na prvi pogled nistem niti mogel takoj razjasniti. Med vsem tem je pa seveda tudi govorila s starši o enem in drugem, jim dajala nasvete in navodila za zimsko delo, o pripravljanju zelenjave ter dvignila lonci iz peči, ki je vrel in bi se bila jed lahko zažgala.

Naslednji obisk je bil pri malem kočarju s sedmimi otroci. Dva sina stoji na fronti, eden od njiju je v vojnem ujetništvu. Oče, invalid iz svetovne vojne, govori ponosno o svojih vojaki. Pri tem se je pa Nina izkazala kot dobra oskrbovalka vojakov. Takoj si je zabelečila naslove obeh sinov-vojakov ter dala nasvete, kako je pošiljati božična paketa, da bo dobil paket tudi fant, ki je v vojnem ujetništvu. Hkrati »leda, kako je s šolskimi uspehi otrok v pogledu jezikovnega znanja, in videlo se je, da je zadovoljna. Po kratkem poročilu smo nadaljevali pot po hribu navzdol. Naš cilj je bila porodnica s sedmimi otroci. Ko smo prišli tja, je ravno občinska babica zapuščala hišo ter povedala sestri, kako je z mlado materjo. Res gre za prijateljsko in plodonosno skupno delovanje, ki se opravlja v teh hribih v dobrobit in korist spodnještajerske prebivalstva. Po ogledu novorojenčka, se je pregledalo srca in ledvice še ostalim »organičnim piščalkam«, pa bilo je vse v redu. Samo ena deklica je tožila o bolečinah v nogi. Površen pogled sestre je zadostoval za ugotovitev, da je potrebno zdravniško posvetovanje, in že je tudi napisala listek za občinskega zdravnika ter ga izročila družinskemu očetu v prepričanju, da podjetja oče in hčerka že naslednjega dne v dolino, da izvršita nasvet sestre.

V prihodnji hiši pa sestre od začetka niso marali. Bilo je mnogo prigovorjanja, predno so tedaj bolno ženo spravili v bolnišnico, brez katere bi si ne bila mogla rešiti življenja. Danes družina vse to s prijateljsko zahvalo priznava. Glede čistosti je še maramiki treba. Zato pa sestra prime z obema rokama posodo, perilo itd., in spravi vso zmešnjavo v sobi v red. Tudi otroka je bilo treba na novo previti. Dojenček je celo malce ceniť sveže perilo in čistost steklenice za mleko. Kakor blisk je sestra postavila svojo potovalno tehniko in stehala otroka. Izgledalo je, da je teža zadovoljila. Med dobrimi nasveti prosi sestra ženi roko in že odhajamo, da se podamo na obisk še zadnjih dveh do treh družin, predno nastopi noč.

Sonce se je že nagibalo, ko smo z grebena še enkrat obdvojali to krasno pokrajino. Sestra pozna vsak kotiček te blagoslovljene zemlje, vsako cvetlico, ki raste na vinčarskih hišnih oknih ter seveda tudi ljudi, ki živijo na tej zemlji že od generacije do generacije, kjer si služijo svoj kruh. Na naše trkanje pri sledeči vinčarji ni bilo odmeva. Vstopili smo in našli 70letnega očeta, ki je na kolensh pestoval svojega vnuka. Zebavala sta se s prepevanjem pesmic; dedek, ki se bliža življenjskemu večeru in otrok, ki šele stopa v življenje. Oba sta se veselo smejala, gotovo ne brez povišja. Slišali smo, da so starši na delu. Sestra si pa ma seveda sama pomagati, ker pozna navade in razmere v vseh hišah. Hitro je našla sveže plenice za previjanje čednega fantka, skuhala je tudi mleko, nahranila lačnega potomca, ki se ji je za vse to zahvalil z veselimi brenenjem z nogami.

Nato smo se podali na pot v dolino. Obiskali smo še dve hiši ter pogledali kako li kaj. V eni smo pokazali ženi pravilno povijanje otroka, v drugi pa zapisali čas, kdaj mora dojenčka dobiti mleko. S tem je bila sestrina krožna pot končana. Druga dne jo je pot vodila zopet v drugi del Kolosa, kjer so jo družina tudi že željno pričakovala.

Ko smo po šesturnem potovanju prišli zopet v dolino, je bil že mesec na nebu. Spremljal sem sestro do njenega službenega mesta, in ko sem ji hotel železi lahko noč, je izmed vrat vzela z roko napisan listek, ki jo je klical k nekemu bolnemu otroku, uro bodo od tam.

Norbert Jegliček.

Spodnještajerci so hraber vojaški narod

V času, ko stojijo Spodnještajerci kot poklicani vojniki nemške oborožene sile in prostovoljci 4. odredov po vseh naših frontah ter raste iz dneva v dan število tistih, ki za svojo hrabrost dobivajo vidna odlikovanja, bo zanimalo čitati popis navdušenja in hrabrega vedenja spodnještajerskih fantov v svetovni vojni 1914/18.

Pisali smo leto 1914, ko je vodstvo takratne obdonske monarhije uvidelo, da se bliža čas, ko bo Italija, ki je zapustila trozvezo Nemčija-Avstrija-Ogrska-Italija, svojim dotakratnim zaveznikom padla v hrbet ter se priključila Angležem, Francozom in Rusom, ki so takrat bili že v boju z nami. Ta uvidevnost je dala vojaškim oblastim povod, da so z ozirom na neizogibno novo italijansko fronto začele misliti na formiranje prostovoljcev v alpskih in kraških deželah, da bi ti postali branilci svoje ožje domovine, ki bi s to fronto bila najbolj ogrožena. Komaj so izšla tozadevna dovoljenja in že je zavrelo med komaj šolskim klopem odraslo moško mladino. Po vseh mestih, trgih in vaseh na Spodnjem Stajerskem so se v prostih večernih in nedeljskih urah zbirali dijaki, vajenci, učenci, pomočniki, mladoletni delavci, pastirji, hlapci, kmečki sinovi, kmečki delavci, vinčarski sinovi itd. ter se pripravljali v kompanije prostovoljcev, ki so dobile naziv Frewillige Schützen ali prostovoljni strelci. Vsi pripravljeni so bili takoj uniformirani in oboroženi, nakar se je začelo s praktičnim rekrutskim vežbanjem. To je tako privlačno vplivalo na vse tiste mladeniče, ki so morda še premišljali, da se je odločilo za vetop vse, kar je nosilo že dolge hlače ter bilo po vseh vidnih znakih zdravo in v telesnem razvoju.

Akoravno so oblasti določile, da je za vstop v prostovoljne strelce potrebno dovoljenje očeta, se tega ni držal nikdo. Patriotična in navdušena mladina rojstnih letnikov 1897, 1898, 1899 in 1900 je naravnost oblegala sprejemne pisarne s svojimi prijavi za sprejem. Prave vojaške puške in bajoneti ter uniforme so jih kakor magnetne igle privlačevale v vojašnice. V mestih in krajih Marburg, Pettau, Cilli, Luttenberg, Rann, Windischgraz, Windischfeistritz, Radkersburg, Ober-Radkersburg, Friedau, Polstrau, Rohitsch-Sauerbrunn, Mahrenberg, Hohenmauten, Wuchern, Lorenzen a. B., Trifail, Edlingen in drugod, v vseh okrajih in občinah Spodnje Stajerske, je sprejemanje in vpisovanje s uniformiranjem in vežbanjem predstavljalo nekako splošno mobilizacijo mladih fantov. V domoljubni širokogrudnosti se fante eploh ni povpraševalo po očetovskih dovoljenjih, temveč kratkoma sprejemalo. Po nekod so kompanije sprejele fante, ki jim je vjaška puška s svojim koptom segala skoraj do kolen, ker so bili postavno še premali. Poveljniki so takim prostovoljcem sicer stavliali na razpolago, da lahko izstopijo, če se čutijo telesno še preslabo razviti, so pa pri tem slabo naleteli. Nikdo se ni pustil izriniti, nobeden ni hotel zaostajati, tudi če mu je vojaška oprema bila težka in občutna. Vsi so poznali samo eno težjo, to je, čim prej postati dobro izvežban vojak in nato oditi na fronto ter se tam odlikovati. Pri takih rekrutih ni bila težka izobrazba. Šlo je tako, kakor da ima učitelj ali profesor v šoli same odličnjake, ki tekmujejo med seboj, kdo bo najboljši. Veselje in volja do vojaščine, hrepenenje po dobri in brzi izvežbanosti ter nepopisna želja, biti najboljši vojak po strumnosti in hrabrosti, je takoj v prvih mesecih iz teh mladih vojakov napravilo res legije, ki jih nobena tekma ni mogla posekati. Bila je to mladina, ki je bila dobesedno stoddostotno z duhom in srcem pripravljena na vsako žrtve za svojo veliko in ožjo domovino. Na vseh najvišjih vojaških mestih so morali v kratkem času priznati, da je strumnost in disciplina ter vojaški duh, ki je vladal v bataljonih spodnještajerskih prostovoljcev bil edinstven in da se je ta deloma še mokeronose fante lahko vzporajalo med najboljše vojake.

Po večmesečnem večernem in nedeljnem vežbanju je končno prišlo povelje, da se prostovoljni strelci pokličejo v vojašnice. Bilo je to 19. maja 1915, torej par dni predno je italijanski kralj Viktor Emanuel napovedal Avstro-Ogrski in Nemčiji vojno. Na sam dan italijanske vojne napovedi so kompanije prostovoljcev po vseh vojašnicah manifestirale za boj proti izdajalskemu novemu sovražniku ter dajale spontane izraze veselja, da bo ta nova fronta, za katero so bili prostovoljci prav za prav ustanovljeni, skoraj nudila možnost, da se spodnještajerski fantje praktično pokažejo.

V vojašnicah je nato sledilo še radikalnejše vežbanje in pripravljanje strelcev za frontno službo. Vaje v popolnih bojnih opremlah, dolgi marši, bojne vežbe, ostro streljanje, bojne vaje s ostrimi ročnimi granatami itd. so iz teh bojaželnih dečkov napravile eno najboljših infanterij, grenadirjev v pravem smislu besede, ki so vedno bolj hrepenehi za udeleževanjem na fronti. Zelja, priti v odhodne ali marš-kompanije, je bila nepopisno velika.

Ko je končno po težkem pričakovanju res prišlo povelje, da se sestavi prvo marš-kompanijo in da se za isto izbere potem zdravniških pregledov telesno najboljše razvite vojake, se je v vrstah prostovoljcev prvič pokazala nekakšna nevolja in žalost. Iz 1000 mož obstoječega bataljona Marburg IV sestavljena marš-kompanija s 260 mož seveda ni mogla zajeti vse, in to je to mladino žalostilo. Pomirjena je bila šele pozneje, ko so se sestavile nadaljnje odhodne stotine.

Tako so končno vse spodnještajerski prostovoljni strelci znanega k. k. Frewill. Schützenfeldbataillon-a Marburg IV, bili tako srečni, da so prišli na fronto. Če bi danes kakšen nepoznavalec takratne mladine mislil, da gre za olupševanje in da so spodnještajerski prostovoljci bobneči ogenj italijanske artilerije ter ostali vojni napor, znanjšali navdušenost in bojevost, je v zmoti. Še danes živi na Spodnjem Stajerskem na stotine mož, ki so pripadali znamenitemu bataljonu in vse te trditve, ki še zdaleka ne obsegajo vsega, lahko na celi črti potrdijo. Vojaškega duha in visoko bojevniško moralo spodnještajerskih prostovoljcev niso strla dolgoletna službovanja na fronti z vsemi nevarnostmi in trdotami. Omena vredno je, da se na primer v deseti bitki na Soči, kjer si je bataljon dobojeval svoje največje zmagne in uspehe, častniki in podčastniki morali s silo zavirati in zadrževati prostovoljce, da se niso na lastno pest zpostavljali in spuščali v nepripravljene in preveč riskantne naskoke z bajonetom in ročnimi granatami. Bataljon je takrat dobojeval uspehe tako važnega značaja, da je bil pohvaljen v vojnem poročilu vstro-ogrskega generalnega štaba, poveljnik bataljona predlagan za najvišjo avstro-ogrsko odlikovanje, za red Marije Terezije, vsi oficirji in vsa moštvo je pa dobilo hrabrostne svetinje, ki jih jim je deloma izročil osebno sam takratni vladar kot vrhovni poveljnik oborožene sile.

Ko je leta 1918 v jeseni kljub sijajnim zmagam nemškega in avstro-ogrskega orožja prišlo do poloma in so v vrstah nekaterih avstro-ogrskih polkov, ki so bile sestavljene iz raznih narodnostnih mešanec, bili vidni znaki popuščanja discipline, se so nešteto krat odlikovani junaki k. k. Frewill. Schützenfeldbataillon-a Marburg IV, v svoji razočaranosti o nesrečnem izidu vojne vzgiznili v svoje ustnice ter kljub vsemu ostali disciplinirani, strunni in domoljubni ter se neklonjenega vojaškega duha vrnili v svojo lepo Spodnjo Stajersko.

Naši spodnještajerski vojniki se odlikujejo tudi danes na vseh frontah. Mi vemo, da je hrabrost in veselje do vojaškega življenja dedna, in ker stojijo v vrstah nemške armade in mornarice sinovi naših Jungschütz-ov iz prve svetovne vojne ter istotako junaških bojnikov iz ostalih nekdanjih spodnještajerskih regimentov, je s tem podan ponoven dokaz, da so Spodnještajerci vedno bili in so tudi danes hraber vojaški narod. Hrabri ljudje so pa navadno tudi dobrega splošnega značaja ter zmorni in sposobni za vsako udeleževanje.

Pozor!

* O nakupu znate kave za božično praznike. Znate kavo in opojne pijače, ki jih dobimo za Božič kot priboljšek v obliki izredne dodelitve, se je moralo naročiti že z odrezki 29 in 30 na Nährmittelkarte 55, dodelilne periode. Nekateri potrošniki pa teh Nährmittelkart nimajo več, ker so takoj v prvem tednu 55. dodelilne periode na iste kupili vse, kar jim je pripadalo, takozvani Stammabschnitt pa so uničili. Trgovci morajo sedaj take stranke poučiti, da bodo tudi ti dobili božično izredno dodelitev, ker dobijo izredno božično karto vsi nad 18 let stari potrošniki. Za primere, kjer radi pomanjkanja Nährmittelkarte 55 ni bilo mogoče naročiti kavo in opojne pijače, se bo od strani merodajnih mest izdalo še tozadevno posebna navodila.

Jäger und Bomber stürzen im Feuer der Heeresflak

Von Kriegsberichterstatter Lutz Koch.

In ständiger Feuerbereitschaft stehen seit Wochen die Batterien der Heeresflak auf der Wacht zur Sicherung des Luftraumes im Frontgebiet des Apennin. Sie sind deshalb ihrer zweiten Aufgabe, Helfer im Erdkampf zu sein, nicht untreu geworden. Sie warten auch hier auf ihre Stunde der Bewährung und werden dann wieder genau so gefürchtet beim Gegner sein, wie sie es dort immer waren, wo sie mit der Gewalt ihrer schnell bereiten Waffen den Feind, auch den gepanzerten Angreifer, zusammenschlugen.

PK Irgendwo an der italienischen Südfront ist es, daß ich in einem Gebirgstal, das sich zwischen 1500 und 2000 Meter ansteigenden Bergen hinwindet, einem jungen Hauptmann wieder begegne, mit dessen im Erdkampf eingesetzten Batterie der Heeresflak ich schon oft auf afrikanischem Boden und später auch auf Sizilien zusammentraf. Heute führt er eine Abteilung Heeresflak, und als ich nach den Abschüssen frage, fährt eine leuchtende Helle über das Gesicht des jungen Offiziers. »Ja, Erfolge und Abschüsse, die haben wir in den letzten Wochen des Abwehrkampfes am laufenden Band gehabt. 40 abgeschossene Flugzeuge stehen allein auf der Abschussliste!«

Die gewandelte Szenerie.

Dann sind wir mitten drin im Erzählen und Hauptmann W. im Bericht. Wieder sehe ich die Männer der Heeresflak vor mir, wie sie im Erdkampf, und dann meist in bedrohlichen Situationen, in Steppe und Wüste, bei Chibli und sengender Sonne hinter ihren Rohren stunden und sich nach Monaten so manches weiße Band eines anerkannten Flugzeug- und Panzerabschlusses beweiskräftig um die Geschütze kleiner und großer Kaliber wand. Die Szenerie ist seit Afrika anders geworden. Die Aufgaben der Heeresflak, einmal, in den Erdkampf als leicht bewegliche Einheit einzugreifen, und zum andern, die Sicherung des Kampfraumes der Front zu gewährleisten, sind heute wie gestern die gleichen. Noch mehr sind jetzt aber nach den Monaten des Sizilien- und Italieneinsatzes die Gesichter vom Einsatz bei Tag und Nacht geprägt. Man spürt in den Spannungen dieser Soldatenantlitze etwas von dem Beruf des Jägers, der die Männer der Heeresflak auf ihre Posten bannt, spähend, in blitzschnellen Entscheidungen handelnd und dann kämpfend, bis der Gegner fällt oder vertrieben ist.

»Den Flakdom über der Straße von Messina haben Sie selber kennen gelernt«, meint Hauptmann W. »das war die hohe Zeit aller Flakbatterien. Den Gegner hat es damals Hunderte von Flugzeugen gekostet. Dann ist es weniger geworden, und man mußte manchmal schon etwas zuwarten, bis in die Liste der Abschüsse wieder ein neues Flugzeug kam. Aber in den letzten fünf Wochen habe ich allein mit meiner Abteilung 40 Jagd-, Kampf- und Bombenflugzeuge herunterholen können.«

Drei Bomber fallen in zehn Minuten.

Die Batterie, in der wir stehen, hat einen besonderen Rekord aufzuweisen, der dazu jüngstes Datum trägt. Ihr ist es gelungen, im Verlauf weniger Minuten gleich einen dreifachen Abschuss-erfolg zu erzielen. Es war ein unfreundlicher, regnerischer Nachmittag, der nur ab und zu die Sicht bei tief hängenden Wolken auf ein paar Kilometer frei gab. Dieses Wetter hatte sich ein amerikanischer Bomberverband, gedeckt von englischen Jägern, dazu ausgesucht, um ungestört in den beabsichtigten Zielraum zu gelangen. Zuerst kam der Schwarm der Jäger, der wegen der schlechten Sicht, wohl um sich zu orientieren viel tiefer als gewöhnlich flog und plötzlich über die Batterie aus den treibenden Wolken hervorkam. Schon schossen die Vierlings-MG kläffend wie wütende Wölfe ihre Leuchtsper gegen die in Abwehrkurven sich windenden Jäger. Dann lauterer Motorengeräusch, und im gleichen Augenblick tauchten auch schon die Umrisse des schweren viermotorigen Bombers auf. Während einzelne der begleitenden Jäger noch den Versuch unternahmen, die Batteriestellung der 3,7 cm-Flakgeschütze anzugreifen und dabei von den Vierlingen eingedeckt wurden, daß ihnen auch

Bilder aus dem Kriegsgeschehen

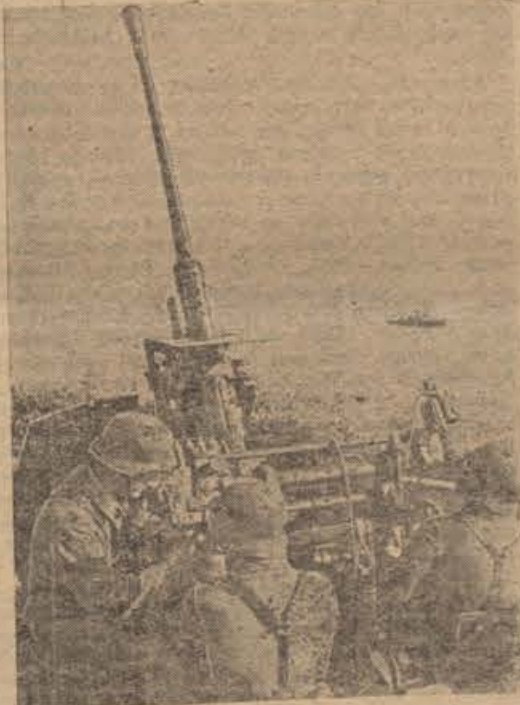
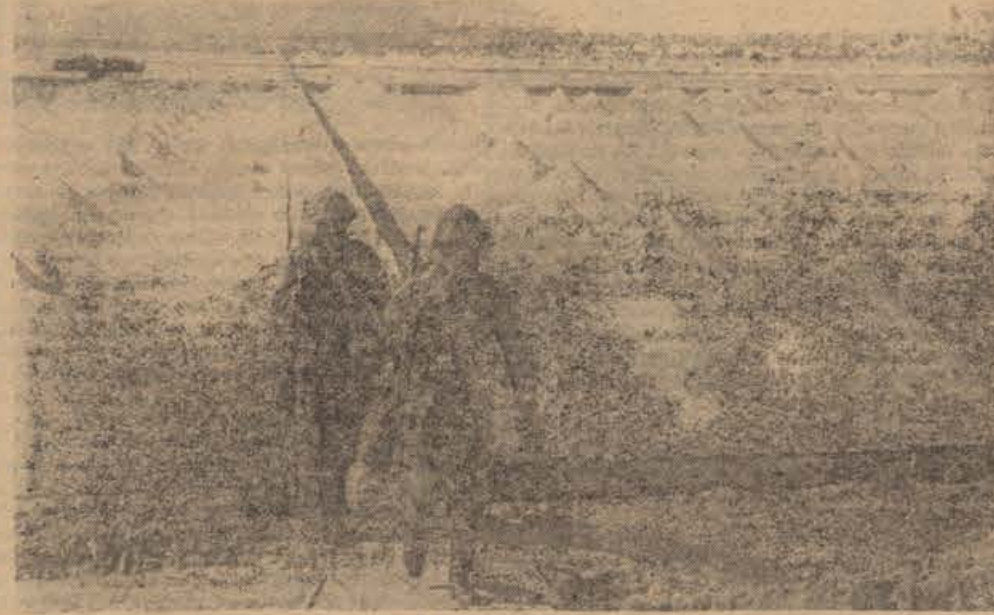
Kampfbild

Es gibt nur wenige Augenblicke im Verlaufe harten Schlacht, in denen Grenadiere aus den Trümmern sich durch eine Ruhe erholen und durch einen Imbiß stärken können.
PK-Kriegsb. Colla (PBZ-Sch)

In den Salzstümpfen Südfrankreichs

Im Gegensatz zur feuchten Kenat die Landschaft Südfrankreichs mit einem anderen Gesicht, und das Sumpfgebiet der Salinen, in dem feindliche Landunternehmungen kaum zu erwarten sind, das aber auch gegen jeden Zugriff des Feindes gesichert wird — Unheil zeigt: Postenabläsung. An einem Wege geht es durch die Wüste der Salinen.

PK-Kriegsb. Planck — Sch

PK-Kriegsb. Karl Schmidt (PBZ-Sch)
Flakstellung am Atlantik.
Tag und Nacht sind die Geschütze abwehrbereit. Sobald sich eine feindliche Maschine nur blicken läßt, wird sie unter Feuer genommen.

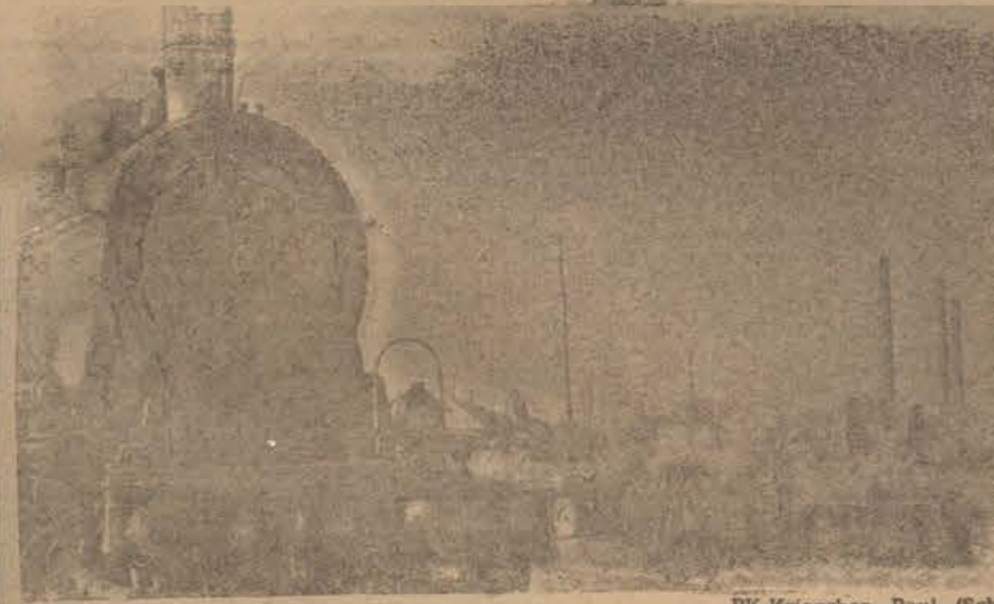

Während des Feindes das Rohr gerollt.
Der Bordmechaniker der FW 200 zeigt hier, während eines Feindfluges, das Rohr der Waffe abstricheln von der Führerbox wech-

selte.
PK-Kriegsb. Müller — Sch

Der Führer dokumentiert.
Auch er lebt wie ein Grenadier im Granatier eines sonst deckungslosen Geländes.
PK-Kriegsb. Müller — Sch

Das Innere der Me 323 des größten Landflugzeuges der Welt. Auch Fässer werden an Bord gerollt, Benzin für die kämpfende Front. Die riesigen Ausmaße der Maschine veranschaulicht dieses Bild.

Frische Kräfte rollen heran.

Soeben sind die Panzerfahrzeuge einer neuen Division auf einem Frontabschnitt eingetroffen und sammeln sich nun nach dem Ausladen zur Weiterfahrt an die Front.

PK-Kriegsb. Paul (Sch.)

Im Graben am Wolchow.
Von diesem MG-Stand aus können die Männer am SMG den ganzen Kompanieabschnitt überblicken und unter Feuer nehmen.

PK-Kriegsb. Zwirner (Sch.)

der Rest des Angriffsgeistes abhandeln kam, lagen die Salven der leichten Geschütze mitten im Bomberpulk. Zwei schwere Bomber brachen buchstäblich unter dem Anprall der genau sitzenden Geschosse in wenigen Sekunden auseinander. Stücke der Tragflächen flogen durch die Luft, und auch ein paar Fallschirme lösten sich von den zerschossenen Rümpfen. Während die Bomber schnell aus dem Gesichtskreis verschwanden, fiel noch ein drittes Flugzeug getroffen vom Himmel und explodierte im tosenden Aufschlagbrand. Keine zehn Minuten waren vom Beginn dieser Szene bis zu dem blutigen Abschluß vergangen, und drei Bomber zogen weniger ins Hinterland zu ihren Angriffen, die nur zu oft reine Terrorflüge waren.

Landungsboote trotz Stirnpanzerung vernichtet.

»Besonders stolz«, so sagt Hauptmann W., »bin ich auf die vernichteten beiden Landungsboote. Sie waren gepanzert, schwer bestückt und ein gefährlicher Gegner. Als sieben dieser großen Landungsboote heranzogen und bald im Flitzesatz zur Stelle waren, empfingen unsere Geschütze ein schweres Abwehrfeuer. Waffenmäßig waren uns diese sieben Boote, die dazu noch 200 Mann oder ein paar Panzer fassen können, stark überlegen. Dennoch nahmen wir den Kampf an. Selbst im Hagel der gegnerischen Geschosse lag unser Feuer so gut, daß nach wenigen Minuten zwei der Landungsboote, die mit ihrer starken Stirnpanzerung nur schwer abgeschossen werden können, getroffen auf Grund gingen. Wenn auch bei uns Verluste in diesem mörderischen Feuer nicht zu vermeiden waren, so hatten wir doch die Genugtuung, daß die anderen abdrehten und an einer neuen Stelle versuchten, ihre Landungsmanöver zu wiederholen. Aber auch dort wurden sie abgeschmiert.«

Im Bandenwald des mittleren Frontabschnittes

Vergeltungsschläge gegen Sowjet-Banden

Von Kriegsberichterstatter Hans Joachim Szelinski.

Die deutschen Sicherungsbataillone führen in den rückwärtigen Gebieten des mittleren Frontabschnittes einen systematischen Kampf gegen die sowjetischen Bandengruppen, deren Aktivität sich in Überfällen auf die Gehöfte der einheimischen Bevölkerung und in Störversuchen der deutschen Nachschubverbindungen äußert.

PK Wer mit seinem Fahrzeug von der großen Rollbahn abweicht und die Straße nach ... einbiegt, — es ist zunächst nichts Außergewöhnliches an ihr, nur: muß man sofort langsamer fahren, weil die Schlaglöcher sich erschreckend häufen, — der will es nicht glauben, daß er sich auf dem direkten Wege in die Unterwelt des Krieges befindet. Zur rechten und zur linken Hand ducken sich die Dörfer nicht anders als sonst in die Weite des Landes. Ihre Armlichkeit wird um diese Jahreszeit, da die herbstlichen Sonnentage mehr und mehr vom kalten Atem des nahenden Winters überhaucht sind, durch die schimmernde Ernte eines fruchtbaren Sommers verdeckt. Aus Scheuern und Ställen quillt die Fülle des gelben Korns, und auf den abgeernteten Feldern halten Milchkuhe mit prallen Eutern emsige Nachlese. Eine neue häusliche Ordnung hat das Land erfaßt, eine Ordnung, die nicht nur zur Arbeit zwingt, die Felder bestellen und das Vieh pflegen heißt, sondern die auch Scheuern und Keller füllt und die Menschen sattmacht.

Allein die Existenz solcher Ordnung ist eine Provokation für den Bolschewismus.

Hart am Straßenrand liegt die erste ausgebrannte Karosserie eines deutschen Militärfahrzeuges; Werk bolschewistischer Banditen. Kampftruf der ewigen Zerstörung gegen die ewige Ordnung.

Die Plorte zur Unterwelt des Krieges.

Wenig weiter — als Kernstück eines befestigten Straßenstützpunktes ein hoher hölzerner Wachturm empor. Zu seinen Füßen machen bewaffnete Zivilisten Männer aus den umliegenden Dörfern, die Runde. Ein ganz einfacher, klarer Vorwand: Die Deutschen haben den Bauern Saatgut und 7...vieh, unter den Deutschen haben sie soviel Brot, wie selten zuvor; die bolschewistischen Banden wollen ihnen wieder alles

nehmen, wollen um der Unruhe und der Zerstörung willen den jungen Aufbau untergraben. Also griffen die Männer zur Waffe und setzten nun täglich in einem erbittert geführten Kleinkrieg ihr Leben aufs Spiel.

Die Straße hat ihr Gesicht gewandelt. Zu ihren Seiten greifen die Schatten kleiner Buschwaldletzen in die Bichte Weite des Ackerlandes. Die wahrhafter Stützpunkte der Wachmannschaften werden häufiger. Vorn am Horizont droht der dunkle Streifen des Waldes, in dem die bolschewistischen Banden nisten.

Mit einem Ruck hält der Wagen vor einer großen, weithin sichtbaren Tafel: »Kraftfahrzeuge halten Bandengefährde! Weiterfahrt verboten!« Es wäre auch ohnehin nicht möglich die Fahrt fortzusetzen, denn ein Schlagbaum sperrt die Straße, die dahinter, hart am Waldrand, durch ein geräumiges mit Stacheldraht und mächtigen Balkenwällen eingefäßtes Viereck des letzten Stützpunktes führt. Hier ist die Front des Krieges im Dunkeln, die Pforte zur Unterwelt des Krieges. Denn jenseits des letzten deutschen Stacheldrahtes lauern hinter dem schützenden Buschwerk des dichten Waldes die Untermenschen des Krieges auf den einzelnen deutschen Kradmelder oder auf ein etwa einsam durch den Wald rollendes Nachschubfahrzeug. Das unübersichtliche Waldgebiet ist angefüllt von denen, die sich ureigenen Kampfweise des Bolschewismus verschrieben haben: dem hinterhältigen Überfall, dem Mouchelmord, dem feigen Schuß aus sicherer Deckung, auf ein ahnungsloses Opfer.

Gegen die Heimtücke.

In einem der Häuser des kleinen Dörfchens vor dem Schlagbaum, der seit geraumer Zeit die Straße für jeglichen Verkehr sperrt, steht ein Oberstleutnant sinnend vor der Karte des Bandenwaldes und überdenkt zum letzten Male alle von ihm getroffenen Maßnahmen. Das Unternehmen, dessen Führung ihm übertragen wurde, soll möglichst geringe Opfer kosten. Dieser verächtliche Gegner ist kaum die Kugel wert, die ihn auslöscht. Der Oberstleutnant ist zufrieden: Er hat es an nichts fehlen lassen, um die ihm gestellte Aufgabe schnell und kraftvoll zu lösen, jede denkbare Überraschung durch den heimtückischen Feind ist von ihm ins Auge gefaßt und einkalkuliert worden.

In der ersten Morgendämmerung des folgenden Tages hebt sich der Schlagbaum und gibt die Straße frei in die Domäne der Mouchelmörder und Heckenschützen, — allerdings keinem einsamen Meldefahrer oder kampfschwachen Nachschubfahrzeug! In endlosen Schützenreihen sicken Kampfbataillone in den herbstlichen Wald, tasten sich die Pioniere mit angespannten Sinnen in dem möglicherweise verminten Gelände voran. In Stellung gegangene Batterien belegen die schon vorher in mühevoller Kleinarbeit sorgfältig erkundeten Bandenlager mit wirkungsvollem Feuer und leiten ihre systematische Vernichtung ein.

Die Vergeltung der deutschen Wehrmacht naht nicht auf den leise schleichenden Sohlen einer hinterhältigen Kampfweise. Sie bietet selbst diesem Gegner das soldatische Gesicht eines männlich und offen geführten Kampfes.

Hinter den vorgehenden Pionieren und Jägern leisten die Männer der Bauruppen und Brückenbaukolonnen rasche Aufräumarbeiten und Aufbauarbeit. Kilometerlange Bausperrungen sind im Handumdrehen hinweggeräumt, ihr Holz bietet brauchbares Material für die Anlagen befestigter Stützpunkte für welche die Besatzungen aus den Sicherungsbataillonen bereits nachrücken. Wo die Straße durch tiefe Lochsperrungen aufgerissen war, rollt bereits nach Minuten der erste Nachschub den Kampfspitzen nach. Die Nachrichtensoldaten bauen in übungsähnlichem Tempo Fernsprecheinrichtungen. Mit der reibungslosen Geschäftlichkeit einer Präzisionsmaschine führt die in vier Kampffahren erprobte Truppe ihre vielgestaltigen Aufgaben durch.

Ganze Arbeit im energischen Zupacken geleistet.

In diesem irgendwo im rückwärtigen Gebiet der Ostfront gelegenen Bandenwald stoßen auf kleinem Raum die zwei Welten aufeinander zwischen denen im Großen der Schicksalskampf der Menschheit ausgetragen wird. Die Welt der Zerstörung, der Niedertracht und Skrupellosigkeit, die einen einzelnen Meldefahrer meuchelt, einen Störungssucher aus dem Hinterhalt feige niederschleßt, den Nachschub im einsamen Waldgebiet mit viel-

UMN! KMETOVALEČ

O svinjereji in o svinjski reji

Svinja je bila v prejšnjih, mirnih časih, najbolj omalovaževana, skoraj zaničevana domača žival. In vsak človek je smatral za najhujšo psovko, če ga je kdo primerjal s svinjo ali prašičem...

Kmečki gospodar se v naših krajih prej za svinjerejo sploh ni zanimal, marveč je prepuščal gospodinji, da-li, in v koliko se je hotela ukvarjati z rejo svinj. »Saj svinj rediti, se pri nas ne izplača, ko pa je špeh hrvaških prašičev toliko kot zastoj!« Tako so utemeljevali naši kmečki gospodarji svoje nezanimanje za svinjerejo — in so imeli prav. Saj se res n' izplačala moka, ki so jo prestale kmečke gospodinje, preden so vzredile ter s pomijami in otrobi spitale par svinj — za domače kolone. Toda vključ temu, da se reja svinj ni izplačala, je vendar naše kmečke gospodinje niso popolnoma opustile; deloma zato ne, ker so bile opraskov pri svinjah vajene in bi jim bilo dolgčas pri praznih svinjakihi, deloma pa »o gospodinje — upravičeno!« — trdile, da je zabelja od domačih svinj bolj okusna, kot pa kupljena mast hrvaških svinj.

V letih pred sedanjo vojno je imela pri nas torej reja svinj pomen edine le v obsegu, potrebnem za domače potrebe in tudi to se jim je zdelo škoda, metati pomije proč, a na drugi strani kupovati meso in mast. Kar pa je bilo »boljših slojev«, — pa tudi pri večini delavskih družin, — so raje kupovali mast, kot da bi redili svinje doma, in so raje jedli goveje meso, kot pa domače svinjsko.

Sedanja vojna pa je vrnila svinjam zopet vso čast. Postale so najbolj oboževana bitja pod soncem, in njih kruljenje najbolj prijetni glasovi — in to ne samo za kmetovalca, marveč tudi za delavca, obrtnika in celo meščana... Kdor le more, se ukvarja s svinjerejo in tudi kmečki gospodar pogleda večkrat v svinjak in upamo, da bo celo naša naslednja navodila pazljivo prebrat, medtem ko bi bil pred leti odrinil časopis gospodinji, češ: »Na, ti stara, to pa ti beri, če hočeš!«

1. Kakšen naj bo hlev za svinje ali svinjak?

Kakor pravi o govedoreji pregovor: »Najprej štalico, — potem kravico!«, tako velja tudi za svinjerejo resnica, da lahko redi svinje samo tisti, ki jih ima kam dati.

Zato v zadnjih letih rastejo svinjski hlevi in hlevčiki kot gobe po dežju ter si pri tem vsak pomaga, kot pač more in zna. Toda vprav to je križ, da devetindevetdeset od sto naših svinjerejev ne ve, kakšen naj bi bil dober hlev za svinje, svinjak.

V sedanjih razmerah bi bilo brez smisla, objavljati načrte vzornih svinjskih hlevov ter jih opisovati. Kajti, dokler traja vojna, bo širokim plastem kmečkih gospodarjev nemogoče, da bi si zgradili nove svinjake, čeprav bi bilo to mnogokje zelo, zelo potrebno.

Ne bo pa odveč, če naštejemo bistvene zahteve, ki jim mora dober svinjski hlev ustrezati. Marsikdo bo namreč pri tem spoznal, kaj je pri njegovih svinjakihi napačno, — marsikaj se bo dalo vključ voini popraviti in zboljšati brez posebnih stroškov. Kdor bo pa moral prej ali slej zidati nove svinjake, mu tudi ne bo škodovalo, če že zdaj izve, na kaj bo moral nekoč pri zidanju teh posebno paziti.

a) Lega in ureditev svinjakov. Če le mogoče, naj svinjaki ne bodo samo zase stoječa zgradba, marveč prizidek na južni, sončni strani glavnega hleva, ki jih varuje mrzlih severnih vetrov. Če pa so svinjaki sami zase, se svinjske stene ali koče ne smejo dotikati severne stene, marveč naj bo ob severni steni krmilni hodnik. Staj ali koč naj bi bila samo ena vrsta, in sicer v smeri vzhod-zapad. To namreč omogoča da ima vsaka koč

avoje okno v velikosti: širina 60, višina 50 cm, obrnjeno na južno stran. Zimska sončna svetloba je namreč za svinje najbolj važna in potrebna. Vemo pa, da sije pozimi sonce le opoldanske ure, zato morajo biti okna svinjakov obrnjena proti jugu. Da pa vroče poletno sonce ne pripeka v svinjake, mora imeti streha na južni strani širok napuš in okna sama naj bodo visoko pod stropom nameščena. S tem dosežemo, da padajo pozimi posevni sončni žarki naravnost v koč, a poleti strešni napuš zasenčuje notranost svinjakov.

Ker pa posevno padajoči sončni žarki nikoli ne obsijejo svinjskega hleva tik ob južni steni, se koč niti na južni strani ne smejo dotikati stene, marveč moramo pustiti tudi na južni strani za steno približno meter širok hodnik, ki nam služi kot zimsko tekališče za svinje, posebno za pujske, kadar radi slabega vremena ne morejo na prosto, obenem pa za odstranjevanje gnoja iz koč. Važno je, da so vrata vseh koč prav toliko široka, da — ako jih odpremo — lahko z njimi istočasno pregradimo hodnik. To se pravi, vsa vrata morajo biti enako široka kot je širok hodnik. Pri tem načinu notranje ureditve svinjakov lahko posodne koč poljubno med seboj ločimo in družimo, poljubno prestavljamo svinje iz ene koč v drugo in poljubno uporabimo ta hodnik za tekališče pujskov iz te ali one koč. Razen tega pa s pomočjo tega hodnika in vrat lahko koč poljubno pozimi zmanjšujemo (to je, da imamo vse koč zaprte) in poleti povečavamo (to je, vsa vrata koč odpremo in z njimi pregradimo hodnik med posameznimi kočami). Končno na nam taka uredba omogoča še nekaj: spuščanje svinj na prosto.

Znano je vsem, ki poznajo navade svinj, da rade rijejo po tleh. To je svinjam življenjska potreba, tako, da zbolijo, ako jim ne damo možnosti, da bi zadostile temu svojemu nagonu. V hlevu nimajo svinje kje riti, čeprav včas poskušajo razriti celo pod stajo. Na prosto pa ni povsod mogoče spuščati svinj niti poleti, da bi tako rile po mili volji, kaj šele pozimi, ko je sneg ali pa so vsaj tla zamrzla. Zato je priporočljivo, napraviti ob zunanji strani vzdolž cele južne stene svinjskega hleva tekališče, široko kake tri metre. To tekališče mora biti s kamenjem tlakovano, na tlaku pa nasloj za ped na debelo drebnega, snežnega peska. Pesek moramo vsako leto izmenjati s svežim. Če bi pustili svinje riti po netlakovanih tleh, torej po blatu, bi se v blatu sčasoma zaredile holecenske klice, pa tudi svinjam škodljivi črvi.

Da na svinjskem tekališču ne sme manjkati iz belona zgrajenega kopališča, nam ni treba še posebej povdarjati!

Zvezo med tekališčem in med kočami v svinjaku tvorijo v južni steni svinjskega hleva se nahajajoča vrata, skozi katera lahko spuščamo posebno plemenske svinje tudi pozimi na prosto, ker je del tekališča s strešnim napuščem pokrit in kopen tudi ob snegu.

Nasproti vratom v posamezne koč naj bodo na nasproti severni strani koč (ob krmilnem hodniku), nameščena korita. Da-li so korita napravljena na prevračanje ali pritrdjena, ni odločilno, — odločilno je, da so vedno snažna. Vprav iz tega vzroka v zadnjem času ne priporočajo več korit na prevračanje, marveč nepremična; pač pa nad koritom na vodoravni osi

facher Übermacht anfällt und mit der räuberischen Gier berufsmäßiger Wegelagerer ausplündert. Demgegenüber die Welt des Aufbaues und der Ordnung, die die Arbeit des Bauern schützt, Straßen anlegt und Brücken baut die dem gequälten Volk den Segen friedlichen Schaffens schenkt, — die Welt einer soldatischen Kampfweise, Auge in Auge mit dem Gegner.

Über dem Wald stehen mächtige Brandwolken. In energischem Zupacken haben die deutschen

Soldaten ganze Arbeit geleistet. Die Bandenlager und die Schlupfwinkel der feigen Heckenschützen liegen in Schutz und Asche. Die Waldstraße aber ist gegen künftige Störversuche der Banditen durch ein fest ausgebautes Netz von Stützpunkten gesichert. Frei und ungehindert rollt auf ihr der Verkehr zur Front, pendeln im sicheren Schutz der deutschen Soldaten von Dorf zu Dorf und zu den Märkten der nahen Stadt die Panzerwagen der kleinen Bauern.

vrata, s pomočjo katerih lahko držimo korita stalno snafna. Tako na notranji, kakor na zunanji strani korita jih namreč lahko pritrdimo; a sicer naj bodo pritrdjena vedno na notranji strani korit, tako, da svinje teh ne morejo posesti, le kadar krmimo, pritrdimo vrata na zunanjo stran korit.

Ležišče svinj mora biti tlakovano z leseno oblogo površ betonskih tal, ki so v svinjskem hlevu nujno potrebna. Je pa betonski tlak tudi udno, kar sme biti v svinjarni iz betona. Ne manjsten, niti stropa in najmanj še pregraj s kočami ali celo korit ne smemo napravljati z betonom. V tem pogledu so naši kmečki gospodarji pri zidanju svinjakov hudo grašili in še grašijo!

Pregraje med kočami so namreč najboljše iz kroglih, če mogoče hrastovih palic, v premeru do 8 cm, med posameznimi palicami pa naj bo ud približno toliko presledka. Taka ograja koč omogoča kroženje zraka, kakor tudi, da se vse svinje med seboj vidijo in vohajo in so veliko bolj domače, kot pa v betonskih »bunkarjih« naprte. Da so svinjaki s takimi ograjami koč tudi bolj zdravi, ker lahko sončni žarki prodrejo v vsak kot koč, je samoumevno.

V celoti je torej notranja uredba dobrega svinjakega hleva sledeča: Za severno stranjo krmilni odnik, širok nekaj nad en meter, nato koče, v vrsti od zapada proti vzhodu, velikost približno 2X2 metra, v ograji na južni strani dober meter široka vrata, nasproti tem v ograji na severni strani korito; široko kakih 50 cm, če je v koči ena svinja, a kakih 80 cm, če sta v koči dve svinji. Ostalo širino koče zavzema ležišče z lesnim podom. Pametno je, družiti ležišča in korita posrednih koč, ker je izvedba lažja in so tudi ležišča težje premična, če ležijo plohi počez skozi dve koči. (Torej: prva koča ima ležišče na levi strani, korito in vrata na desni, druga koča korito in vrata na levi, ležišče pa na desni, tako, da plohi v podu, ki so obrnjeni počez, sejo po pregrajo v tretjo kočo, ki ima spet ležišče na levi ter vrata in korito na desni strani itd.)

Tako ob koritih kakor ob vratih mora biti izpeljan na zunanji strani, vzdolž ograje koč, jak za odvod gnojnice v gnojno jamo. Tlak obeh odnikov mora viseti od sten nekoliko k tem jamam, a tlak v kočah nekoliko proti vratom.

b) Svetloba in zračenje ter primerna graditev na gradbo svinjakov. Svinje potrebujejo od vseh domačih živali najbolj svetle hleve, ker so najbolj podvržene raznim nelezljivim boleznim, ki se prenašajo s klicami, katere edino sončni žarki pridom uničujejo. Torej, svinjaki morajo biti sončni, obenem pa zavarovani pred poletno sončno pripeko, ki svinjam spet zelo škoduje. Če redimo svinjake, kot povedano, je na obe strani urejeno.

Svinjaki se morajo dati tudi dobro prezračiti. Svinje povzročujejo namreč v hlevu zelo vlažen in zadušeni zrak. Prav zato smo že povdarjali, da v svinjarni niti strop, niti stene, niti pregrade koč ne smejo biti iz čisto samo po sebi vlažnega in vlago v sebi skrajočega betona, ker so v takih svinjarnih svinje čisto bolne. Marveč stene in strop morajo biti iz suhih in zračnih gradiv. Najboljše stene svinjakov so iz votle opeke ali iz premogovega ugaska ali leša. Tudi lesene stene so dobre, če so znotraj obite z izolirno penko, ali pa s heraklitnimi ploščami. Kot strop je istotako najboljše gradiva obok iz votle opeke, ali pa lesen strop, obložen zgoraj z ilovico, a podaj obit z lepenko; ali pa samo s heraklitnimi ploščami. Pozabiti ne smemo na prezračevalne naprave, bodisi za zidne (okenske) ali pa stropne, a pri večjih svinjarnih je potrebno zgraditi poseben dušnik, ki sega iznad strehe.

Svinjaki naj ne bi bili previsoki; 2 metra višje je zvrhano zadosti. Tudi ograje koč naj ne bodo previsoke: 1 m do 1,2 m.

Ako ni mogoče, da bi odmaknili koče od sten, morajo biti stene vsaj obložene z lesom tako močno, kot je ograja.

Ako je svinjski hlev prizidek vzdolž južne strani govejih hlevov, napravimo kuhinjo za svinje krmno po možnosti na zapadni strani, na vzhodni strani pa pred poletno popoldansko sončno svetlobo zavarovano krmilnico na prostem, ki naj bo zvezi s pregrajenim pašnikom za svinje (Koppelweide). Lahko uporabljamo za pašo svinj tudi one oddelke pregrajenih govejih pašnikov, kjer so jih goveda že popasla.

Kjer so svinjaki samostojna zgradba, napravimo kuhinjo, krmilnico na prostem, in shrambo za hrano na severni strani.

PK-Kriegsber. Götzler (Sch.).

Der erste Feuerwerker mit dem Ritterkreuz.

Hauptmann Schweizer, der im Verlaufe des Krieges schon mehrere hundert Bomben, Blindgänger und Zeitbomber nach Terrorangriffen entschärfte und unschädlich machte, ist der erste Feuerwerker, der das Ritterkreuz erhielt.

2. Kakšna naj bo svinjska reja, to je krmiljenje!

Večina naših svinjerejcev se ukvarja samo s svinjsko rejo, to je z rejo svinj v svrhu klanja, a vse preloso s svinjerejo, to je z gojitvijo plemenskih svinj. Pomanjkanje pujskov v zadnjih letih in bajne cene, ki se skrivaj ponujajo zanje, pa dokazujejo kmečkemu gospodarju, da bo treba vprav tej stvari v bodoče posvetiti več pozornosti. Tudi mi bomo o svinjereji, to je o reji plemenskih svinj, še govorili. Za danes pa nekaj o svinjski reji, to je o krmiljenju svinj na splošno, posebno pa še onih, ki jih redimo za zakol.

Vprav kar se krmiljenju svinj tle, smo pri nas zelo zaostali. Se dandanes so pomije, in v loncih ter kotlih kuhano korenje in zelenjava, glavna svinjska krmna — poleg obilice vode seveda, s katero razredčimo vsako krmno v redek močnik... To pa je napačno! Sodobno, pravilno krmiljenje svinj je vse drugačno! Kakšno pa?

1. Medtem ko tvori podlago pravilnemu po-

letnemu krmiljenju svinj paša in nakošena mlada sveža detelja (lucerna), tvori osnovo zimskemu krmiljenju svinj sveža, drobno zribana pesa in suha, dobro zrezana, mada pokošena lucerna ali navadna detelja. Svinje namreč prebavijo peso od vseh domačih živali najbolje! Zato bomo dali mladim pujskom dnevno žreti do sita (3—4 kg) drobno zribane sveže pese; odraslim plemenskim svinjam pa celo po povprečno 10 kg pese na dan. Pa tudi pitavnim svinjam dajemo lahko večje množine sveže, drobno zribane pese, zmešane z enako količino parjenega krompirja. Edino krompir je namreč izmed vseh svinjskih krmil potrebno pariti, oziroma kuhati pred krmiljenjem, ker je sirov neprebaven. Važno je tudi vedeti, da vode, v kateri smo krompir parili ali kuhali, ne smemo dati svinjam, marveč jo moramo zliti proč, ker vsebuje strupene snovi! Narobe pa: če že ravno kuhamo tudi peso ali korenje, ker pač še nimamo reporeznice, da bi mogli krmiti sveže in le drobno zrezane, moramo dati svinjam tudi vodo, v kateri se je pesa kuhala, kajti v tej vodi se je raztopilo mnogo sladkorja iz pese! Krompirja in pese torej ne smemo nikoli kuhati skupaj!

2. Kakor vsebujejo pesa, krompir in korenje mnogo sladkorja, tako vsebujejo mladopokošena in posušena lucerna ali tudi navadna detelja zelo mnogo beljakovin, ki so svinjam za rast in za rejo neobhodno potrebne. Če svinjski krmil pomanjkuje beljakovin, zaostane v rasti, pa tudi redi se počasi in porabi za pridobivanje masti veliko več kreme; to se pravi: pre malo beljakovin v krmil podaljša in s tem podraži vzrejo in pitanje svinj! Suha lucerna in detelja pa ne samo, da daje svinjam potrebne beljakovine (katerih svinje zelo mnogo potrebujejo, do 250 gramov dnevno!), marveč preprečuje tudi drisko, ki bi jo sicer lahko povzročila obilica vode vsebujoča krmna; razen tega pa dovaja svinjam potrebne rudninske snovi in vitamine. Zato primešavamo krmil za vse svinje tudi suho lucerno, oziroma deteljo, posebno pa še mladim in plemenskim!

Razen lucerne in detelje vsebujejo mnogo beljakovin tudi vse stročnice (fižol, grah, bob, soja, lupina itd.), pšenični otrobi, kakor tudi posneto mleko. Kdor torej nima suhe lucerne, lahko krmil svinjam beljakovine v obliki posnetega mleka, ali zdrobljenih stročnic, ali pa v obliki otrobov. Posnetega mleka je v tem primeru dajati vsaj polgred liter na dan in svinjo.

3. Za pitavne svinje pride kot krmna v poštev še drobno zdrobljeno (šrotano) zrnje ječmena, koruze ali ovsa. Tudi hitni zdrob je krmil v surovem stanju, ne ga kuhati! Važno je, da vemo, da tako ječmen, kakor tudi koruza, vsebuje pre malo beljakovin, in da moramo torej poleg njih krmiti tudi še stročnice, ali pa lucerno, oziroma posneto mleko.

Dr. F. J. Lukas:

Ausschneiden! Izrezati!

Deutsch für Erwachsene methodisch und praktisch

(Nemščina za odrasle metodično in praktično.)

47. Stunde.

Ein wenig Rechtschreibung.

a) wider (Bedeutung: gegen)

wider (Bedeutung: nochmals)

1. Wieder widersprach er und widersetzte sich wider widrige Wiederholungen.

2. Jetzt habe ich Sie wieder bei einem Widerspruch erappt.

3. Warum erwidern Sie wieder nichts?

b) Die Endung »-in« hat ein »n«, die Endung »-innen« zwei.

1. Die Leiterin der Schule erklärte den Lehrerinnen ihre Aufgabe.

2. Verkäufer und Verkäuferinnen hatten den ganzen Tag viel zu tun.

3. Diese Kellnerin war sehr freundlich, aber es gibt auch sehr unfreundliche Kellnerinnen. Fraulein. In eine Sense gesprungen.

Eine 16jährige Bauerntochter befand sich auf dem Kornfeld, als plötzlich ein scheuendes Pferd daherrannte. Sie wollte dem wildgewordenen Tier rasch ausweichen, dabei sprang sie in eine Sense und erlitt am rechten Fuß schwere Schnittwunden. Sie mußte sofort in das Krankenhaus gebracht werden.

Helligenblut. Stundenlang in einer Gletscherpalte.

Immer wieder muß man die Beobachtung machen, daß Hochtouristen ohne Bergerfahrung die schwersten Aufstiege unternehmen. So wollte am

Montag eine Frau aus Wien mit vollständig ungenügender Ausrüstung und ohne jede Begleitung auf den Großglockner steigen. Unterwegs fiel sie in eine Gletscherspalte, wo sie besinnungslos mehrere Stunden liegenblieb. Als sie wieder zu sich kam, vermochte sie durch lautes Rufen vorübergehende Bergsteiger auf sich aufmerksam zu machen, sodaß es gelang, die Abgestürzte zu bergen. Sie wurde mit sehr schweren Verletzungen am Kopf und erheblichen Hautabschürfungen in das Krankenhaus eingeliefert.

Wörter.

abstürzen — strmoglaviti, pasti

Ausrüstung (w) — oprema

befinden (sich), ich befand mich, ich habe mich

befunden — biti, nahajati se

Begleitung (w) — družba, spremstvo

Beobachtung (w) — opazovanje

bergen, ich barg, ich habe geborgen — rešiti

besinnungslos — nezavesten

daherrennen — priteči, pridirjati

dauphaft — dober, trpežen

einliefern — pripeljati, izročiti

Endung (w) — končnica

Erfahrung (w) — izkušnja

erheblich — znaten, znamenit

erleiden, ich erlitt, ich habe erlitten (etwas) — pretrpeti, prestati

Da krmimo krompir samo pitavnim svinjam, in sicer vedno kuhan ali parjen, ponavljamo, in tudi to, da ga na polovico primešamo sveži, le zrežani pesi.

4. Ne dajamo svinjam krme v obliki redkega močnika, kot je bila to pri nas dozdaj navada, marveč dodajmo suhim krmilom samo toliko tekočine (bodisi posnetega mleka, bodisi vode, v kateri se je kuhala pesa, bodisi pomij, da dobimo kot testo gosto krmo. Navadno seveda vso krmo med seboj pomešamo, torej zribamo peso s parjenim krompirjem, ali z lucerno, posnetim mlekom, stročnicami, žitnim zdrobom, otrobi itd. V kolikor potrebujejo svinje vode za žejo, jim po krmiljenju nalijemo čiste vode v korita, da se je morejo napiti.

5. Svinjam je treba dodajati h krmi tudi rudniških snovi, in sicer tem več, čim manj jih vsebuje krma, ki jo podajamo svinjam. Če krmimo n. pr. pomije, ne bo treba svinjam dajati soli še posebej, ako ne, jo je dobro, nekoliko (do 5 gramov na odraslo svinjo in dan) pridajati. Ako krmimo mnogo lucerne, žitni zdrob in stročnice, ni potrebno, dajati svinjam fosfornege apna; če pa krmimo bolj krompir, peso in mleko, jim moramo dati tudi tega. Vedno pa je dobro, dajati svinjam nekaj klajnega apna ali krede, vsaj po 20 gramov na dan.

6. Ne plača se, svinj predolgo rediti! Če so namreč svinje primerno rejene, jim začne tek pojemati in privrastlek na teži je vsak dan manjši. Naše gospodinjice tožijo: »Ne ves, kaj je našim svinjam! Tako rade so žrle, zdaj pa kar v kótu poležavajo! Gotovo so bolne, ali pa uročne!« — Ne eno, ne drugo, marveč svinje so že dopitane, in le čas, določiti pitanju konec, ki je sicer za svinje žalosten, toda za domače navadno toliko bolj vesel dogodek...

× Dve novi romunski ladji. Državno podjetništvo romunskega ministrstva mornarice je dobilo pooblastilo, da naroči v Nemčiji dve tovorni ladji po 5000 ton. Za obe ladji je določenih 11 milijonov RM.

× Slovaške sušilnice za tobak. Sklad za upravo kmetijskih posestev v Pistyanu, ki obsegajo 25 tisoč hektarjev, je v svrhu pospeševanja gojitve tobaka, ki ga je gojil doslej na 87 hektarjih, to ploskev zvišal na 290 hektarjev. Hkrati bo zgradil veliko sodobno sušilnico za tobak, ki bo stala pet milijonov slovaških kron.

× Mednarodna rokodelska centrala, ki predstavlja meddržavni organ večine nacionalno usmerjenih rokodelskih organizacij v Evropi, je na podlagi prijateljskih sklepov med nemškimi in italijanskimi člani sklenila, da preloži svoj sedež iz Rima v Berlin. Hkrati je vodstvo prešlo v roke Reichsamtsleiter-ja Hansa Schnert-a.

Gletscherspalte (w) — ledeniška razpoka
haltbar — trpežen, dober
Hautabschürfung (w) — ogulina
Hochtourist (m) — hribolazec
Kornfeld (s) — žitno polje
mild — mil, blag, prijazen
Schnittwunde (w) — ureza
scheuen (s) — (s) — (s) — (s)
Scheu (w) — kosa
steigen, ich stieg, ich bin gestiegen (auf den Berg) — iti, lesti, plezati
ungenügend — nezadosten
vermögen, ich vermochte, ich habe vermocht — (pre-, z-) moči
versetzen (einen Knopf) — prešiti, prenesti
wider — zoper, proti
widersetzen (sich) — ustaviti se, upreti se
Widerspruch (m) — ugovor
widrig — zopern, protiven
wild geworden — zdiviljan, podiviljan

Ponigl. Kleinkind vom D-Zug überfahren. Am 12. August geriet das 14 Monate alte Söhnchen Hermann des Fahrdienstleiters, wohnhaft im Wächterhaus, in einem unbewachten Augenblick unter die Lokomotive eines D-Zuges und wurde auf der Stelle getötet.

Leibnitz. Beim Spiel in den Tod. Das acht Jahre alte Mädchen Maria Adelaide Castagna kletterte mit drei anderen Kindern an einer rund eineinhalb Meter hohen Mauer herum; hierbei stürzte das Kind so unglücklich ab, daß es sich die Wirbelsäule brach und sofort tot war. In der durch den Absturz verursachten Aufregung fiel auch ein zweites Kind über die Mauer; glück-

LETALSKA ZAŠČITA

Zatemnitev na kmečkih domovih

O naslovni zadevi ni nikdar dovolj povedanega. Ker na kmetijah in na podeželju ni toliko kontrole, kakor je to n. pr. v mestih in večjih trgih, se tudi pri nas na Spodnjem Stajerskem pripeti, da se prebivalstvo ne briga mnogo za predpise, ki veljajo za zatemnitev. Življenje uči, da je povsod previdnost na mestu in da se je površnost in pozabljenost še v največ primerih maščevala. Zato našim bralcem v nastopnem tudi danes ponavljamo sledeče:

Ko nastopi mrak (čas zatemnitve objavljamo tudi v »Stajerskem Gospodarju«, se mora tudi na podeželju zatemniti vse prostore. Pri tem je treba posebno paziti na vrata in okna hlevov. Celotna zatemnitev nima samo namena, oteževati orientacijo sovražnim letalcem, ki lahko priletijo, temveč služi obenem za zaščito vasi in kmečkih hiš z gospodarskimi poslopji vred. Izkušnje, ki jih je naš narod napravil v starem delu Reich-a, so pokazale, da je mnogokje samo eno nezatemneno in z lučjo razsvetljeno okno

dalo povod, da so sovražna letala povzročila veliko škodo in nesrečo.

Tudi koles s svetilkami ali pa gorečih svetilk naj se ne postavljajo ponoči na prosto. Vsaka taka luč je letalcu signal, ker vé, da tam, kjer gori luč, mora biti tudi človek, hiša itd. Prepovedano je tudi odpirati hlevska vrata in okna, če so hlevi razsvetljeni, ker padajo svetlobni žarki na prosto. Sovražnemu letalcu je svetloba edina in najboljša orientacija v temi, če hoče porušiti in zažgati kakšno kmečko poslopje. Luč mu služi za cilj, zato pa tudi luč luč.

Najboljša zatemnitev na vasi ali naselju je brez koristi, če se med kmeti najde hiša, ki je slabo zatemnjena. Slaba zatemnitev tudi letalcu cilj, in če so hiše kolikor toliko blizu skupaj, je nevarnost porušanja in zažiga podana. Zato je v interesu vseh in skupnosti, da zatemnijo svoje prostore brez izjeme vsi, in da se medsebojno podpirajo in posvetujejo tudi v tem. Geslo naj glasi: »Popolna zatemnitev po vseh podeželskih hišah in ostalih poslopjih!«

MALE VESTI

* Pogreb dveh hrabrih članov Wehrmannschaft-a. V vpostavi zoper bandite, sta padla brata Stefan in Pongraz Werden iz Ortsgruppe Hofrain. Pogreba se je udeležil štab Ortsgruppe, odred Wehrmannschaft-a ter prebivalstvo Hofrain-a. Od hrabrih pokojnikov se je na grobu poslovil Ortsgruppenführer. Melodija himne je pa predstavljala zadnji pozdrav.

* Smrt zaslužnega Spodnještajerca. V St. Veitu, Ortsgruppe Erlachstein, je umrl v starosti 71. let kmetovalec Valentin Meltschar. Pokojni se je takoj po osvoboditvi Spodnje Stajerske stavil z delom na razpolago ter postal Ortsbauernführer. S svojim razumnim, uvidevnim in objektivnim delovanjem si je pri prebivalcih pridobil ugled in zaupanje ter je Ortsgruppe Erlachstein z njim izkubila enega svojih najboljših sodelavcev.

* Smrt znanega Marburger-ja. V Marburg-u je umrl znani in spoštovani trgovec Hans Vielhaber. Z njim izgubijo lovci in ribiči dobrega tovariša, znanci pa cenjenega in ljubljenega prijatelja.

* Kaznovano poslušanje tujih radio-oddajnic. 41letni Ernst Schneeberger iz Oberdorf-a pri Bruck-u je večkrat poslušal inozemski radio in baje silil podrobnosti o anglosaskih letalskih napadih. Njegovo zločinsko radovednost je sodišče kaznovalo z enim letom in osem mesecev težke ječe.

* Nova gospodinjstvo-poklicna šola v Cilli-ju. V Cilli-ju so otvorili učni zavod Hauswirtschaftliche Berufsschule, ki jo bo obiskovalo kakih 400 deklet, od 14 do 18 let iz Kreisa Cilli. Učni predmeti bodo šivanje, kuhanje, pranje, negovanje otrok itd.

* Ne vemo ne ure ne dneva. V Tschadramu pri Hagau-u je umrla komaj 21letna Ludmilla Muta. Njeno rano smrt obžalujejo svojci, od katerih sta dva brata na fronti. V lepem spominu bo pa ostala mladenka, ki je bila povsod priljubljena in z vsakomur dobra, tudi pri vseh svojih prijateljih in znanih. Naj ji bo lahka spodnještajerska rodna zemlja!

* Šola za svinjerejce. Landesbauernschaft Wartheland je v zvezi z deželno zvezo svinjerejcev v bližini Litmannstadt-a uredila šolo za vzgojo svinjerejcev. Vodstvo šole je v rokah nekega svinjerejskega mojstra. Doslej so v tej šoli izvežbali že 170 poljskih kmetijskih delavcev za svinjerejske pomočnike.

* V Gau-u Salzburg živi 29 tisoč divjih kos. Od teh se nahaja v gorovju, ki je last državnih gozdarskih uprav, nekaj nad 8000 koz, ostala pa po občinskih in privatnih loviščih.

* Umrl je grof Reventlow. V München-u je umrl te dni znani nacionalsocialistični pisatelj in novinar grof Ernst Reventlow v starosti 74. let.

licherweise zog es sich nur leichtere Verletzungen zu.

Bruck. Schwerverletzter hilflos im Walde. Der ledige Bauernknecht Viktor Samide war im sogenannten Schöntal allein mit Holzarbeiten beschäftigt. Hierbei wurde er durch einen abrut-schenden Baumstamm so schwer getroffen, daß ein doppelter Bruch am Unterschenkel und ein Bruch am Gelenkknöchel verursacht wurde. Außerdem erlitt er starke Quetschungen und Prellungen. Der Unfall ereignete sich in den Vormittagsstunden. Leider wurden die Hilferufe des Verletzten von niemandem gehört, so daß er bis in den späten Nachmittag hilflos im Walde liegen mußte. Unter Aufbietung aller Willenskraft schleppte sich Samide ein gutes Stück taleauswärts, wo dann seine erneuten Hilferufe vernommen wurden. Der Schwerverletzte wurde zu Tal gebracht und mit dem Rettungswagen ins Kreiskrankenhaus eingeliefert.

Zellnitz. Todesfälle durch Erstickung. Die Bäuerin Maria Hackel ist im Alter von 62 Jahren an Erstickung gestorben. An derselben Todesursache starb das einjährige Kind Heinrich Meier der Eheleute Thomas und Olga Meier, Schlosser im Draukraftwerk.

St. Veit. Von einem Stier verletzt. Der 24 Jahre alte Melker Hans Pregl wurde von einem Stier angefallen und zu Boden geschleudert. Hierbei erlitt er Kopfverletzungen und Hautabschürfungen am Körper. Er kam ins Gaukrankenhaus.

St. Veit. Stürze von der Stiege. Die 10 Jahre alte Holzarbeiterstochter Friederike Walcher erlitt bei einem Sturz von einer Stiege eine Ris-quetschwunde an der linken Hand. — Die 22 Jahre alte Steffi Ebner stürzte über eine Keller-

stiege und zog sich hierbei einen Bruch des rechten Oberarmes zu.

St. Veit. Vom Heuwagen gefallen. In das Gaukrankenhaus wurde die 65 Jahre alte Reichsbahnpensionistenagattin Franziska Reuter gebracht. Sie war von einem vollbeladenen Heuwagen gefallen und hatte sich einen Schlüsselbeinbruch zugezogen.

Wildon. Von der Leiter herabgestürzt. Der Kleinbauer Josef Petsch wollte bei einem Keuschler der Nachbarschaft das schadhafte gewordene Dach des Wirtschaftsgebäudes ausbessern und benutzte hierzu eine altersschwache Leiter. Mitten bei der Arbeit ging die Leiter auseinander und Petsch stürzte zu Boden. Er hatte mehrere Verletzungen an Füßen und Händen erlitten.

Tod in der Gletscherspalte. Ein 55-jähriger Tourist stürzte beim Aufstieg auf dem Olperer 21 Meter tief in eine Gletscherspalte. Nach mehrstündiger Arbeit wurde seine Leiche durch einen Bergführer und mehrere Touristen geborgen.

In den hochgehenden Wildbach gestürzt. Ein mit zwei Personen besetzter Kraftwagen stürzte oberhalb Langen etwa sechs Meter tief über eine Böschung in die hochgelegene Aflenz. Das Auto überschlug sich, kam mit den Rädern nach oben in den Bach zu liegen und begrub die beiden Insassen unter sich. Die Verunglückten dürften auf der Stelle tot gewesen sein.

Wörter.

abrutschen — zdrčati, utrgati se, poudi se
Absturz (m) — prepad
altersschwach — ostare
anfallen (jemanden) — napasti (koga)
Aufregung (w) — razburjenost

* **Shranjujte Nährmittelkartel** Ker se v vsaki dodelilni perijodi lahko pripeti, da se v teku penjode same lahko naknadno dovoli nakup kakih živil, ki se pri trgovcih dobijo samo na nezavzete odrezke na Nährmittelkartah, kakor so n. pr. N 31 do N 36, je v interesu vseh potrošnikov, da se Nährmittelkarto z dotičnimi odrezki vred očuva do kraja perijode, ker je drugače nemogoče, da bi se kupilo, kar pomeni za potrošnika, da je prikrajšan po lastni krivdi.

* **Cene kino-vstopnic za mladoletnike.** Reichskommissar für die Preisbildung je za mladoletnike na novo določil cene vstopnicam za obisk kinematografov. V bodoče je za take vstopnice zahteval 50 odst. od cen, ki veljajo za najnižje kinematografske vstopnice. To velja za predstave časa normalne igralne dobe. Mladoletniki morajo torej plačati najmanj 20 Rpf za osebo, v nobenem primeru se pa pri cenah ne sme zvišati cen, ki so veljale za mladoletnike dne 1. januarja 1943. Izrecno za mladoletnike podane igre, ki se vršijo v času izven normalne igralne dobe, se cena lahko zniža za 10 Rpf, nikakor pa ne za več kakor 15 Rpf. Za mladoletne obiskovalce kinematografov se smatra mladino do dopolnitve 14. leta starosti.

* **Nakup blaga za podloge.** »Textil-Zeitung« opozarja, da se v prodaji punktov prostega blaga za podlogo, kakor vato, brugano in konisko žimo, ni ničesar spremenilo. To blago morajo trgovci kakor doslej, tudi odslej prodajati brez punktov.

* **Novi predpisi za zasilno klanje.** Reichsminister für Ernährung und Landwirtschaft je odredil, da se pri zasilnem klanju dobljeno meso, ki ga krajevne policijske oblasti dovolijo razpečevati, na prodaja več po 50 odst. temveč po 100 odst. vračunanih cenah. Če samooskrbovavec ni pripravljen prevzeti mesa po teh pogojih, ukrene Ernährungsamt, kar je potrebno. — V kolikor se pri tem odda celo žival, ali pa iz iste izdelane produkte domačega klanja, lahko Ernährungsamt v izogib trdot izda dovoljenje za nakup ene klavne živine. Živa teža take živine pa ne sme presežati teže živali, ki se odda. Ako se odda samo dele zaklane živali ali pa samo dele iz take živali izdelanih produktov domačega klanja, se v nobenem primeru ne sme izdati dovoljenja za nakup klavne živali.

* **Na kaj se mora paziti pri domačem klanju.** Da se naši kmetovalci ne pregrešijo zoper predpise o domačem klanju, opozarjamo na sledeče: Po 21. juniju 1943 veljajo določila, da se pri določanju teže ne upošteva več 15 odst., ki se jih je prej smatralo, da še pri predelovanju izrubi. Sedaj velja torej vračunana teža hkrati za klavno težo. Vsak samooskrbovavec iz skupin A in B lahko za vsakega k samooskrbi pripuščenega pripadnika zakolje za dobo 52 tednov po 50 kg žive teže, to je 40 kg klavne teže. Za otroke iz-

pod šestih let pa 25 kg žive teže in 20 kg klavne teže. Samooskrbovanci, ki niso kmetovalci, dobijo klavna dovoljenja na podlagi klanja domačih živali v letu 1942/43. Nadalje morajo biti izpolnjeni pogoji o obvezi dovoljenja pri nakupu prasev in plemenskih svinj. Takozvane Fleischberechtigungsscheine za tekoč nakup mesa v svežem stanju lahko dobijo kmetijski samooskrbovanci le tedaj, če se za iste zaprosi pri prvem domačem klanju 1943/44 za celo leto. Od petih oseb v enem gospodinjstvu dobi potem lahko ena oseba pri odgovarjajoči oddaji svinj in svinjskega mesa po en Berechtigungsschein za meso. Letos se lahko vzame v gospodinjstvo skupnost vse v isto spadajoče otroke.

* **Poklicni vojaki in delovno razmerje.** Der Generalbevollmächtigte für den Arbeitseinsatz se je pridružil mnenju višjega delavskega razsodišča, po katerem se prekinejo delovni odnosi članov delovnih posad, ki vstopijo v vojaško službo na 12letno poklicno službovanje.

* **Pravico do delaprostega dneva za domača opravila.** V Reichsarbeitsblattu je izšel komentar določbe o delaprostem dnevu ki ga omogoča določba Reichsarbeitsministra poročenim in samskim ženam, ki delajo več kakor 48 ur tedensko. V dotični razlagi pravi Oberregierungsrat F. H. Schmidt, da določba ne gre tolmačiti v tem smislu, da morajo žene imeti svoja lastna gospodinjstva, če hočejo biti deležne te ugodnosti. Namen je, da se ženam omogoči toliko prostega časa, da poleg poklicnega dela lahko opravijo tudi svoje domačinske in osebne zadeve, ne da bi pri tem radi preobloženja z delom trpele na svojem zdravju. Pri tem je treba imeti v vidu da velja načelo, da se tedensko štiri skupne ure trajajoč prostega pol dneva dovoli le v primerih, če žena nima nobenega poldneva v tednu prostega. Pri tem je upoštevati seveda tudi sobotno popoldne za prost čas. Ker ima večina žen v soboto pol dneva prostega, se dodatno dovoljevanje štiriurnega prostega časa ne bo dogajalo v mnogih primerih. Izvzete so pri tem žene ki delajo v rednih zamenjavah zgodne jutranje in pozne večerne sile, oziroma dnevne in nočne sile. Žene z vsaj enim otrokom izpod 14 let brez zadostne pomoči lahko dobijo dva dela dela prostega dneva tekom štirih tednov v svrhu opravljanja domačega dela.

* **Vsaka oseba lahko in naj predlaga svoje domisleke in načrte.** Sedanje vojno vodstvo zahva osredotočenje vseh sil na izpolnitev nalog, ki jih ima oboroževalna industrija in na izravnavo našega celotnega ustvarjanja za dosego končne zmage. Da bi se tehniške, organizatorične in izumiteljske sposobnosti javnosti in izkušnje v to svrhu primerno izrabilo ter stavilo v službo oborožitve in njene produkcije, je vodja celotne

nemške vojne produkcije, Reichsminister Speer, ustvaril možnost, da lahko vsaka oseba, ne ozi-
rajoč se na poklic, stan itd. stavi svoje ideje, vzpodbude, želje in mnenja za izdelavo, ureditev, ustanovitve kakršnih koli novosti ali pa izpolnitev in izboljšanje obstoječih ureditev, njemu kot za vso vojno produkcijo odgovornemu činitelju na razpolago. Za stavljanje takih predlogov ni s tem dana samo možnost, temveč uvedena je hkrati obveza za vsakega Nemca. Jasne in stvarno sestavljene predloge je predlagati na naslov: Feldpostnummer 08000. Vse, kar lahko služi za izboljšanje in dvig našega oboroževanja in vojnega gospodarstva, je dobrodošlo in jači obrambno moč Nemčije.

* **Prodaja nogavic.** Reichsstelle für Kleidung und verwandte Gebiete je omejila zaporo četrte Reichsleiderkarte v toliko, da se po 15. novembru 1943 na isto lahko kupi za odrasle en par moških ali ženskih nogavic. Pri ženskah je treba oddati dne 15. novembra 1943 zapadljiv Bezugsnachweis D in 4 punkte, ki so zapadli dne 1. oktobra 1943. Moškim se bo pa odrezalo 1. oktobra 1943 zapadljiv Bezugsnachweis C ter 4 do 6 punktov, ki so zapadli 1. oktobra 1943. Nogavic, sportnih nogavic in sportnih dokolenk nad 100 gramov, ki jih Reichsleiderkarte ocenjuje z 8 punkti, za enkrat ni možno kupiti. — Da se je za nakup teh nogavic določilo gotov Bezugsnachweis in punkte, ki so zapadli 1. oktobra 1943, je bilo potrebno, ker bi se razdelitev drugače ne mogla v redu izvršiti. Morebitni še razpoložljivi Bezugsnachweis za nogavice ter punkti, ki so zapadli že pred 1. oktobrom 1943, se torej za nakup, sedaj za oddajo določenih nogavic ne more uporabiti. V zvezi s to oddajo nogavic, se na merodajnem mestu opozarja, da so vse vesti, ki krožijo o nameravani uvedbi zapore ali pa razveljavljenju Reichsleiderkart za fante, dekleta in male otroke, napačne in brez vsake podlage.

* **Poročila iz Ljubljane.** Na ljubljanski državni operi so imeli te dni proslavo padlih junakov. Operni orkester je pri tem sviral Handelov Largo in Beethovenovo Sedmo simfonijo. Ravnatelj državnega gledališča, Debevec, je deklamiral Goethejevo delo »Das Göttliche« in Hölderlinov »Der Tod fürs Vaterland«. S petjem himne Deutschland-Lied in Horst Wessel-Lied so zaključili slavnost. — Po odredbi predsednika pokrajinske vlade so predavanja na univerzi do nadaljnjega ustavljena. — Intendantom ljubljanskega državnega gledališča je bil imenovan podpolkovnik izven službe, Ferdinand Herzog. — Pokrajina Ljubljana ima trenutno apelacijsko sodišče, dva okrožna sodišča v Ljubljani in Novem mestu ter enajst okrajnih sodišč. — Na ljubljanski univerzi so s študijskim letom 1943/44 otvorili sedmi semester medicinske fakultete. Pri tem bo zanimajo pripomniti, da je Ljubljana že pod cesarico Marijo Terezijo leta 1782 dobila svojo prvo medicinsko-kirurško učilnico, ki je obstojala iz dveh in pozneje iz treh letnikov ter bila šele leta 1851, pod ces. Francom Jožefom ukiniena. Ljubljanska mestna občina je prevzela skrb za ljudi, ki so prišli iz Badogljevih koncentracijskih taborišč in ječ. Ta socialna skrb zajema kakih 20 tisoč oseb. Občina se trudi, da bi preskrbela tem ljudem primerno zaposlitev.

* **Ječa za ljudske škodljivce.** Brez uradnega dovoljenja so zaklali petinpetdesetletni Johann Perko starejši, kmetovalec iz Kranichsbühel-a (Ober-Scheriaffen), Kreis Pettau, enega bika; 31-letni Johann Perko mlajši, eno kravo; 32letni vinčar Josef Werbanitsch iz Kranichsbühel-a eno telico in 36letni stavbeni nadzornik Johann Besiak iz Untertaubling-a pri Marburg-u, mladega vola. Perko, oče in sin, ter Werbanitsch so razen tega del mesa ki so ga od tega klanja pridobili, neupravičeno razprodali. S tem zločinom so odstranjevali življenjsko važne potrebščine ter v zlo-
nem namenu ogrožali preskrbovanje prebivalstva. Sodišče v Pettau-u jih je radi tega na podlagi vojne gospodarske odredbe in kazenskega zakona kaznovalo kakor sledi: Johann-a Perkota, očeta, kot duhovnega povzročitelja, na dva in pol, Johann-a Perkota, sina, na dve leti, Josefa Werbanitscha na 15 mesecev težke ječe. Dve nadaljnji osebi, ki sta pri črnem klanju pomagali, sta dohili deset in šest mesecev ječe. Johanna Besiaka je na kaznovalo sodišče v Marburg-u na eno leto ječe.

* **Upor v letnišnici San Stefano.** Kakor poročajo iz Napulja je pred nekaj dnevi izbruhnil v letnišnici San Stefano (Sardinija) upor. 257 kaznivencev je pobegnilo, preden so zamoogli udariti ves upor. Obenem z izbruhom upora so kaznivenci požarili svoje paznike v letniške celice.

auseinandergehen (entzwei) — razleteti (se)
Baumstamm (m) — deblo
Böschung (w) — pobočje
Bruch (m) — močvirje, lom, kila, ulomek
D-Zug (m) — brzovlak
erneut (neuerlich) — vnovič
Erstickung (w) — zaduha, zadušenje
Fahrdienstleiter (m) — upravljač vozne službe, postajni načelnik
Gelenk (s) — člen, sklep, zgib
Herabstürzen — pasti, telebniti
herumklettern — okoli plezati
hierbei — pri tem, poleg, tega
hizu — k temu
Hilferuf (m) — klic na pomoč
hilflos — brez moči
hochgehend (Fluten) — kvišku planiti, die hochg.
Fluten — visoki valovi
Insasse (m) — stanovnik, naseljenec
Keschler (m) — kočar, kajzar
Kleinbauer (m) — mali kmet, kajzar
Kraft (w) — moč, sila
Kraftwerk (s) — silotvorna naprava
Leiche (w) — mrtlič, pogreb
Melker (m) — molzec
Nachbarschaft (w) — sosesčina, sosedstvo
oberhalb — zgoraj, nad, na vrhu
Emisionist (m) — upokojenec
Prellung (w) — treslaj, odbijanje
Quetschung (w) — mečkanje, zmečkanina
Rahquetswagen (m) — rešilni voz
Rißquetschwunde (w) — praska, brazgotina in zmečkanina
schleppen (sich) — vleči (se)
Schlosser (m) — ključavničar
Schlüsselbein (s) — ključnica

so genannt — takozvan
Stiege (w) — stopnica
Stück (s) (ein Stück Weg) — kos (kos poti)
talaufwärts — iz doline, iz doli
töten — ubiti, usmrtiti
überfahren — povoziti
überschlagen (sich), ich überschlug mich, ich habe mich überschlagen — prevrniti (se)
unbewacht — nezastražen
Ursache (w) — vzrok
vernehmen (etwas), ich vernahm, ich habe vernommen — slišati
Wächter (m) — stražar
Wildbach (m) — hudournik
Wille (m) — volja
Wirbelsäule (w) — hrbtenica
Wirtschaftsgebäude (s) — gospodarsko poslopje
zuziehen (sich etwas), ich zog mir zu, ich habe mir zugezogen — pritegniti

Redewendungen.

unter die Lokomotive geraten — pod parni stroj (lokomotivo) priti
sich Verletzungen zuziehen — poškodovati se, raniti se
unter Aufbietung — z. B. unter Aufbietung aller Kräfte — z vsemi močmi
zu Boden schleudern — pobiti koča ali kaj
mit den Rädern nach oben zu liegen kommen — tako pasti oz. prevrniti se, da so kolesa zgoraj.

Uči se nemščine!

Scherl-Bilderdienst-Autoflex.

Arbeitsjäger besuchen Fallschirmjäger.

Eine Abteilung des RAD hatte kürzlich Gelegenheit eine Fallschirmjägerschule zu besichtigen und dabei die Ausbildung des Nachwuchses dieser Waffengattung kennenzulernen. In aufklärenden Vorträgen und Vorführungen wurden sie über die Besonderheiten dieser Waffe unterrichtet, in der sich schon zahlreiche Freiwillige aus den Reihen des RAD in heldenhaften Einsätzen bewährt haben. — Hier überzeugen sich die Arbeitsmänner von der großen Zugwirkung eines entfalteten Fallschirms.

VINOGRADNIŠKI IN SADIJARSKI KOTIČEK

Vino

»Vino je poslanec sonca. Vonj njegove kisline prinaša rajske rože v trdo ogroženo človeško srce.« S temi besedami je otvoril poslanec grof Adalbert Sternberg v wienškem parlamentu debato o priliki uvedbe novega vinskega zakona v letu 1910. S temi besedami je omenjeni poslanec manifestiral tudi moralno podporo tega vinskega zakona. Za mednarodne židovske veletrgovce z vinom je bil omenjeni vinski zakon velik trn v peti. To pa ne morda radi velikih denarnih glob, temveč v glavnem radi z istimi združenih 30 dni zapora, ki ga je sleherni kršitelj moral odsedeti. Po besedilu takratnega vinskega zakona se je smelo označevati kot »vino« oziroma »naravno vino« samo absolutno čisto prevret grozdn sok brez vsake primesi vode.

O vinu so napisali pesniki vseh časov himne v vseh variacijah. Če bi zbrali vse te pesmi, bi napolnile ogromno knjigo. Vino je prostorninsko bitje z ogromno naravo, ter ima slično kakor vsako živo bitje, svoje prijatelje in sovražnike, svoje zdravje in svojo bolezen, svoje rojstvo in svojo smrt. Začasa Noeta in svadbe v Kani Galileji, je vino igralo svojo svetopisemsko vlogo. Tudi v grški in rimski zgodovini so opevali zelo čislana vina. Takrat so imeli tako močna oziroma koncentrirana vina, da so jih uživali le z vodo razredčena. Z dodatkom medu in prekaševanjem vina, shranjenega v takozvanih amforah in v kozjih mehkih, so dosegli omenjeno koncentracijo. Lucullus je daroval na eni svojih velikih pojedinj narodu 100 tisoč amfor vina. Ena taka amfora je vsebovala okrog 20 litrov. O okusu teh antičnih vin, ki so jih opevali pesniki v navdušenih verzih, bi se pač dalo debatirati zlasti danes, ko zahteva sodobnik čisto buketno vino s harmoničnim, kisliniskim okusom.

Buket in plemenito harmonično kislino dobi vino od sorte, časa zorenja in lege vinograda. Polnost vina pa zavisi od posode, pravega trenutka pretakanja in njegove nadaljnje gojitve.

Vsled upliva različnih plemen mikroorganizmov v moštu in v mladem vinu, nastane fin vonj, ki ga ni možno določiti in tudi ne tehtati. Merodajne kvalitativne razlike bo tedaj zamoget razločevati samo kletar z najfinejšimi razvitim vonjem

in okusom od sode do sode. Samo tak kletar lahko na podlagi tega spoznanja določi dispozičije za smoteno bolanje in izgradnjo vina. Velikemu delu kletarjev primanjkuje ta talent kljub strokovnemu znanju, ker se to ne da samo priučiti, temveč mora biti tudi prirojeno.

V splošnem je vino pametnejše kot človek. Ako ga prepustimo samemu sebi oziroma, ako ne motimo njegovega zorenja, bo tako vino vedno dobra pijača in krepilo za utrjene ljudi. Temu nasproti pa marsikatera vinska »brozga« povzroča v človeškem organizmu prej kvarne kot koristne posledice. Tu gre za strokovno in nestrokovno »pančanje«, ki ga roka zakona ne doseže oziroma ne more prijeti.

Kakor že uvodoma omenjeno, ima vino kot živ organizem svoje prijatelje in sovražnike, svoje življenje in svojo smrt. V tem valovanju svojega perijodičnega razvoja bo skrbni kletar pomagal tu in zaviral tam, kakor je pač potrebno. Po stari šegi se deklarira vina šele ob Martinovem, t. j., 11. novembra. Tudi finančni zakonik so svojetasno glede obdavčenja pridrževali ta termin spremembe mošta v vino.

To je tudi čas, ko smemo prevreti grozdn sok v sodih, napolniti do piljke. Oglikova kislina, ki ščiti vino v praznem prostoru nad gladino, uhaja polagoma vedno bolj in bolj. Vsled ohladitve zavretega mošta in z isto povezanim zmanjšanjem vinskega volumna v sodu dobi v bakterijami nasičen zrak kleti dostop do vina. Dostop tega zraka preprečimo torej na ta način, da dopolnimo sode do piljke.

To dopolnjevanje je potrebno tudi pri takih vinih, ki še niso popolnoma odvrle in ki še tiho povrevajo. Dopolnjevanje samo pa je posebna zadeva. Zapomniti si moramo načelo: Za dopolnjevanje je treba najboljšega in najčistejšega vina. S kladom ali bolanim vinom nikar dopolnjevati!

Ako ni drugega izboda, bomo storili najboljše, ako pretočimo vino v manjši sod. Pa tudi tako-le bomo storili prav: Z najboljšim in najčistejšim

vinom dopolnimo vse druge sode, ostanek pa pretočimo v manjši sod, da imamo za prihodnjo dopolnjevanje (vsled vinskih poskusov) brezhibno vino za dopolnjevanje. Tudi v najmanjšem kletarstvu bomo imeli na ta način in pri tej metodi vedno rasno čista vina.

Nekoč sem prišel v klet odličnega vinogradnika, ki je bil obenem tudi velik vinski trgovec. Vrenje je bilo že končano, in v mnogih sodih je bilo že čisto vino. Ker so bili sodi tizedno veliki, so opravljali dopolnjevanje s črpalko. Pravkar smo preizkusili fina sortna vina, nato pa sem mu dejal, da bi hotel poizkusiti še vino za dopolnjevanje. Bil sem konsterniran, ko so mi natočili kalno mlado vino, ki je imelo površje še okus po sodu. Na pripombo, da bo s tem pokvaril vsa druga fina vina, je odgovoril: »S čim pa naj, za Boga, dopolnim?« Odgovoril sem mu: »Dopolnite vsa zdrava vina iz enega izmed brezhibnih sodov, na koncu pa še ta sod z bolanim vinom. Opravka boste imeli glede zdravljenja potem samo z enim eodom. Mož je to razumel in pozneje je imel vedno najboljše vina v vsem okolišju.

F. Rudl

GOSPODARSTVO

Nalagajte prihranke v hranilnicah!

Reichsfinanzminister je nedavno na neki predstavitvi gospodarske zbornice Weser-Ems v mestu Hildesheimu v Bremen-u govoril o problemih vojne finančne politike. V svojem pregledu, ki ga je podal o potih, po katerih stopa Reich pri financiranju vojne (1. davki, 2. dohodki države od prispevkov, ki jih dajejo dežele, občine, generalni guvernement, protektorat, železnice in državna banka, 3. stroški posadk in 4. krediti), je finančni minister stavil vprašanje: »Posojila ali davke?« Pri tem je omenil, da je posojilo od danes, jutri davek. Radi tega je zgrešeno, če se bremena vojne prelaga na prihodnost. Še vedno je bilo tako, da je sodobnost nosila glavno breme in tež vojne. Bodočnost bo itak morala nositi svoj del v tem, da bo reševala in delala to, kar sedaj radi vojne počiva.

Minister je v nadaljnjih izjavah povedal, da se zvišanje davkov ni dalo preprečiti. Pri tem je pa treba imeti pred očmi, da so davki v drugih vojskujočih se državah znatno višji, kakor v Nemčiji. Tako imajo n. pr. prebivalci Anglije in Zedinjenih držav Severne Amerike približno za 33 odstotkov višje davčne obveznosti kakor pri nas.

Nemški narod se je iz izkušnje, ki jo je napravil v prvi svetovni vojni, mnogo naučil. Ljudstvo se zaveda, da ne sme nikdar več »rtiti« do inflacije, to je razveljavljanje denarja! Tudi v kratkoročnih inozemskih posojilih, ki so omogočali samo navidezne dvige finančnega gospodarstva, ni zdravila, kakor ga ni bilo v Brüningovi deflaciji, to je v zvišanju denarne vrednosti.

Po vsem tem je volja do štednje v narodu na prvi, važni in upravičeni poti. Minister je strogo obsodil mnenje in nazore o »bežanju« denarja in spreminjanju istega v stvari kot vrednosti. Še vojni, tako je govoril Reichsfinanzminister, ne bo kupna moč zopet oživila, se bo šele prazno izkazalo, kdo je pravilno in pametno postopal tisti, ki je svoj denar nalagal v slabih in ne vrednih slikah, ali pa tisti, ki ga je štedil in nalagal v hranilnicah.

Iz mnenja našega Reichsfinanzministra tudi vsi Spodnještajerci ne bo težko najti zaključkov. V kolikor še nekateri svoj denar, ki ga trenutno radi manjše produkcije civilnih potrebščin ne potrošijo, čuvajo in shranjujejo doma, ali pa se zapravljajo z nakupovanjem nepotrebnih stvari, kakor so n. pr. kake slike, dvomilijevne umetniške vrednosti, ali pa kako drugo ropotijo, ki leži potem po podstrešjih in ropotarnicah, ne da bi prinašala kako korist, ga naj nemudoma odnesejo v najbližnjo domačo hranilnico, kjer bo nedonosno naložen ter varen pred vsako izgubo. Cenčarje, ki jih morda tu in tam širijo kakoli nevedneži in zlobneži, da je denar že danes malo vreden in da bo po vojni še manjše vrednosti, ne brez vsake podlage.

× Elektrifikacija republike Čile. V republiki Čile so izdelali načrte za elektrifikacijo cele države. Izbrati hočejo vse za to razpoložljive redopade. Proračun glasi na 2,4 milijard pesov. I deli mislijo začeti leta 1944.

RAZNE VESTI

* Stevilo odlikovanih spodnještajerskih vojakov raste iz dneva v dan. Kot tretji vojak Ortsgruppe Unterkötsch, Kreis Marburg-Land, je dobil odlikovanje Eisernes Kreuz II. Klasse Gefreiter Matthias Lach, doma iz Unterkötsch-a Nr. 19, za hrabro obnašanje v boju na fronti. — Soldat Franz Roitz iz Ortsgruppe Cilli-Laisberg, je pa dobil Kriegsverdienstkreuz II. Kl. mit Schwertern.

* Smrtina kazen za žepno tatvino. Izredno sodišče v Erfurtu je obsodilo 24letno Anneliese Adler iz Wandersleben-a kot ljudskega škodljivca na smrt, ker ji je dokazalo 25 žepnih tatvin, ki ji je izvršila pri ljudeh, ki so se nahajali kot akupovalci po raznih trgovskih lokalit. Obtoženi je pri tem šlo v glavnem za živilske in oblačilne karte. Slednje je izrabljala za nakup tekstilij, ki jih je zamenjavala za jedila.

* Jesen se poslavlja. November — predzadnji mesec v letu — gre h koncu in že stojimo na pragu prvega zimskega meseca. Za letošnjim novembrom ne bo pri nas najbrž nihče žaloval. Prinesel nam je malo lepših, sončnih, a še manj res prijetno toplih dni. Tudi posebne zanimivosti tega meseca nam letos ni privoščil, namreč opazovanja zvezdnih utrinkov, znanih pod imenom »leonides«, ki se pojavljajo redno vsako leto v nočeh od 13. do 18. novembra in ki prihajajo iz ozvedja Leva. ter dajejo — če posebej na gošto »deležijo«, navadno povod za ugibanje »o koncu sveta«. Letos so bile še posebno te noči zelo neugodne za opazovanje teh zanimivih nebesnih prikazni. Za prosto oko nevidna je ostala tudi nova zvezda, ki se je pojavila okrog 10. novembra, in sicer (na videz) v bližini sonca. Za popravo poljskih pridelkov in nabavo nastilja pa je bil letošnji november v splošnem zadovoljiv.

* Smrtina kazen za zapeljivca mladine. Sestrat predkaznovani, med tem dvakrat radi zločina zoper pravnost, zadnjič leta 1939, 28letni pomožni delavec Josef Seeburger iz Graz-a, se je poleti tekočega leta po raznih kopališčih v Graz-u, zopet približeval mladotnikom ter se na petih fantih pregrešil zoper pravnost. Obtoženec je tudi drugače vedno iskal družbo mladotnikov. Ker je šlo za ponovne slučaje in težke točine, je v zaščito ljudske skupnosti bilo potrebno, izreči na strožjo kazen. Zapeljivca mladine je sodišče obsodilo kot nevarnega zločinca k navade na smrt.

* Mačka je došla ježa. Na nekem kmetijskem gospodarstvu so leži imeli mladiče. Naenkrat je od starih igličastih živali enega zmanjkalo. Po naključju so mladega ježa našli v gnezdu mačke, ki je imela mladiče. Mačka mamica je namreč s svojim mlekom prehranjevala svoje muce in tudi malega ježeka.

Kleiner Anzeiger

Realitäten und Geschäftsverkehr

Größerer schöner Besitz samt Viehstand, Nähe Marburg, wird verpachtet. Zuschr. unter »Besitz« an die »M. Z.«, Marburg (Drau). 138-2

Zu verkaufen

Tabaksamen nebst vollständiger Anleitung für Aussaat und Behandlung sofort lieferbar. Ein Sortiment RM 4.—, Nachnahme Versand Ignaz Medwed, Völkermarkt, Kärnten. 140-3

Offene Stellen

Lehrling mit Mittelschulbildung wird in das Gemischtwarengeschäft aufgenommen. Kost und Wohnung im Hause. Franz Klein-schek, Marburg, Adolf-Hitler-Platz 21. 133-6

Schmied-Lehrling wird aufgenommen. Franz Kaluder, Schmied, Lamberbad. 128-6

Selbständige Köchin zu einem Arzt aufs Land gesucht. Zuschr. unter »Selbständige« an die »M. Z.«, 137-6

Meier wird aufgenommen. — Franquesch — Thesen. 142-6

UPOŠTEVAJTE
PREDPISNE
LETALSKE
ZASČITE!

Ein gutes Hausmittel gegen Hexenschuß, Muskelrheuma, Gliederreißen usw. ist

ABC-Pflaster

In Apotheken zu RM 1.19 erhältlich

Fischlerlehrling und Gehilfe wird aufgenommen. Marburg, Drauweiler, Terbutzgasse 33. 136-6

Winzer mit zwei bis drei Arbeitskräften wird sofort aufgenommen. Jakob Pack, Besitzer, Lind 58, Post: Ranzenberg. 135-6

Verkäufer oder Verkäuferin, jüngere Kraft, wird sofort aufgenommen, Kost und Wohnung im Hause bei Johann Florianitsch, Gemischtwarenhandlung, Schönstein, Untersteiermark. 134-6

1 Hafner und Töpfergehilfe wird aufgenommen bei A. Reisp, Hafnerel, Marburg (Drau), Kernstockgasse 10. 132-6

Zu kaufen gesucht

Abfälle! Altpapier, Hadern, Schneiderabschnitte Textilabfälle, Alteisen Metall, Glasscherben, Tierhaare und Schafwolle kauft laufend jede Menge Alois Arbeiter, Marburg/Drau, Draugasse 5. 4

Heirat

Fesche, gesunde 33 Jahre alte Mutter zweier Kinder (3. u. 4. J., Mädchen) sucht einen edlen Menschen, als ersten Lebensgefährten zwecks Heirat. Außer sympathischer Zuneigung wird die unbegrenzte Liebe zu den Kindern gefordert. — Zuschr. unter »Herzensgut«. 131-12

Funde - Verluste

Eine Wolfshündin mit den Namen »Tusch« wurde von Gonobitz bis Plankenstein verloren. Abzugeben gegen Belohnung an die Adresse: Frieda Ozwirk, Hebenstreit 19, Gonobitz. 141-13

Am 17. XI. 1943 ist mir im Gonobitzer Zug eine Aktentasche mit Dokumenten lt. auf dem Namen Fr. Albrecht, Pragerhof 65, in Verlust geraten. Der Finder wird gebeten dieselbe gegen gute Belohnung auf den Pöltschacher Bahnhof oder Bahnhof Gonobitz abzugeben. 130-13

Fotoapparat in Cilli am Bahnhof verloren. Abzugeben gegen gute Belohnung in der Geschäftsstelle »Marburger Zeitung«, Cilli. 117-13

Verschiedenes

Prothesen jeder Art — Leder — Leichtmetall — Holz — orthopädische Apparate, Leibbinden, Gummistrümpfe erzeugt und liefert das führende Fachgeschäft F. EGGER, Bandagen und Orthopädie, Lieferant sämtlicher Krankenanstalten und Sozialinstitute, Marburg/Drau, Mellingerstr. 3. 14

Amtliche Bekanntmachungen

Der Beauftragte des Reichskommissars für die Festigung Deutschen Volkstums, Dienststelle Marburg/Drau
Abteilung Möbelverwertung

Alle Verwahrer und Benützer, einschl. Ämter und Dienststellen, von Möbel und Einrichtungsgegenständen aller Art

aus beschlagnahmten Beständen, die bisher diese weder käuflich erworben, noch Anträge auf Kauf gestellt haben, werden aufgefordert bis spätestens

15. Dezember 1943

diese Ansuchen bei der Abteilung Möbelverwertung, Marburg, Baracke 1, Günther-Prien-Gasse—Hugo-Wolf-Gasse mündlich oder schriftlich einzubringen.

Den Parteien, die bis zum oben angeführten Termin Anträge nicht vorgelegt oder die dienstliche Notwendigkeit weiterer leihweiser Belassung nicht nachgewiesen haben, werden die Möbel zur vordringlichen Verwertung im Siedlungsgebiet bzw. zur Abgabe an Bombengeschädigte und Kriegsverwehrte, abgezogen.

Marburg/Drau, den 15. November 1943

Abt. Möbelverwertung

Der Oberbürgermeister der Stadt Marburg/Drau
(Statistisches Amt)

Zahl 058/24/1943

am 24. November 1943.

Allgemeine Viehzählung am 3. 12. 1943.

Kundmachung

Der Chef der Zivilverwaltung in der Untersteiermark hat verfügt, daß in der Zeit von 1.—4. Dezember 1943 eine allgemeine Viehzählung stattfindet. Die Erhebung dient statistischen und volkswirtschaftlichen Zwecken. Jeder Tierhalter ist verpflichtet, seinen Tierbestand richtig und vollständig anzugeben. Er bezeugt die Richtigkeit seiner Angaben durch Unterschrift auf der Zählbezirksliste. Wer Angaben verweigert, falsche oder unvollständige Angaben macht, sowie wer den Zählern den Zutritt zu den Stallungen verweigert, wird mit Geldstrafe oder mit Gefängnis bestraft. Daneben kann der Verfall von nicht angegebenem Vieh ausgesprochen werden.

In jeder viehbesitzenden Haushaltung muß am Tage der Zählung (2.—4. Dezember 1943) eine Person anwesend sein, die dem Zähler die verlangten Auskünfte erteilen kann. Falls eine viehbesitzende Haushaltung am Tage der Zählung nicht aufgesucht sein sollte, ist der Haushaltungsvorstand verpflichtet, entweder persönlich oder durch einen von ihm Beauftragten sogleich am nächsten Tage (6. Dezember 1943) die Angaben zur Zählung bei der zuständigen Bezirksdienststelle, bzw. in der inneren Stadt beim Statistischen Amt, Kärntnerstraße 1/II zu machen.

Knaus.

Bekanntmachung

Den Haushaltungen, die ihrer Anzeigepflicht auf Grund der Verordnung über den Arbeitseinsatz der hauswirtschaftlichen Arbeitskräfte vom 15. 8. 1943 (V. u. A. Bl. Nr. 25, Seite 185) bisher nicht nachgekommen sind, wird hiermit der zu wiederholten Male in der Presse erschienene

»Aufruf zur Meldung der in Haushaltungen beschäftigten Arbeitskräfte in der Untersteiermark«

jetztmally in Erinnerung gebracht. Sie werden aufgefordert, die Meldung unverzüglich nachzuholen.

Haushaltungsvorstände, die dem örtlich zuständigen Arbeitsamt ihre hauswirtschaftliche Arbeitskraft bis 5. 12. 1943 auf dem vorgeschriebenen Formblatt, das bei den örtlichen Polizeidienststellen (Bürgermeisterämtern), im Stadtkreis Marburg/Drau bei den Polizeirevierelementen erhältlich ist, nicht gemeldet haben, haben gemäß Paragraph 3 der oben erwähnten Verordnung mit der Auferlegung eines Zwangsgeldes bis zu RM 1000.— zu rechnen. Als hauswirtschaftliche Arbeitskraft zählt jede weibliche oder männliche in einer Haushaltung ständig, mindestens 12 Stunden wöchentlich beschäftigte Kraft. Nach dem 5. 12. 1943 wird gegen die säumigen Haushaltungsvorstände mit den schärfsten Mitteln vorgegangen.

Der Chef der Zivilverwaltung in der Untersteiermark
Der Beauftragte für Arbeitsfragen 148

BURG-LICHTSPIELE

MARBURG (Drau), BURGPLATZ 1

Von Freitag bis einschließlich Montag:
Vielfalt und Buntheit fesselnder Erlebnisse in dem Dokumentar-Film:

GEHEIMNIS TIBET

Für Jugendliche zugelassen!

Von Montag bis einschl. Donnerstag:
Die griechische Götterwelt wird lebendig im zwerchfellerschütternden Großlustspiel mit

WILLI FRITSCH,
KATHE GOLD,
PAUL KEMP

AMPHITRYON

(Aus den Wolken kommt das Glück)

Für Jugendliche nicht zugelassen!

gefährlicher beleuchten,
heißt Unfälle verhüten.
Hierzu finden anderweitig
entbehrliche OSRAM-
Lampen zweckgerechte
Verwendung. Schon 15
u. 25 Watt genügen meist.

OSRAM

viel Licht für wenig Strom!

Verschiedenes

Bandagen aller Art, sowie Prothesen erzeugt die altbekannte Firma FRANZ BELA, Bandagist, Marburg/Drau, Herrengasse 5, 237-14

Tausche ein Pferd, 12 Jahre alt, 16 Faust hoch, sicher im Zug, gegen eine trüchtige Stute oder gegen 2-jährig. Fohlen, Ranzenberg 45, bei Marburg — Grachornig Rupert, Grundbesitzer. 143-14

Braune Geldbörse mit Zipfverschluß, Inhalt Radschlüssel, verloren am 19. Nov. beim Arbeitsamt. — Gegen Belohnung i. d. Verwalt. d. Blattes abzugeben. 144-13

Angestellter in Cilli, 50 Jahre alt, m. Herzensbildung u. Ersparnissen, wünscht baldige Einheirat. — Tüchtige u. lebenswürdige Hausfrau mit kleinem Landbesitz wird sehr erwünscht und hochgeschätzt. Ernstgem. Zuschriften unter »Herzenskultur« an die Verw. d. »Staj. Gosp.« 147-12

Köchin für alles ab 1. Dezember gesucht. Magdalenen-Apotheke, Marburg, Friedrich-Jahn-Platz 3/II. 145-6

*Vor Geldschäden
bei Fliegerangriffen*

*schützt eine
Spareinlage
bei den*

Untersteirischen Sparkassen

93

Bekanntmachung

Betrifft: Ungültigkeit der Weineinkaufsmarken.

Die Weineinkaufsmarken für die Südmark, mit und ohne dem roten Aufdruck: »Gültig nur in der Untersteiermark« in Stückelung von 50, 100, 300 und 1000 Liter, verlieren mit dem 20. November 1943 ihre Gültigkeit.

Sämtliche Weinverleiher haben die Einkaufsmarken bis zum 30. November 1943 an den Wein- und Trinkbranntweinwirtschaftsverband »Kärnten und Steiermark« in Marburg/Dr., Nagysstraße 9, abzuführen.

Die Regelung über die Einziehung der Einkaufsmarken von den Gastwirten treffen die zuständigen Gauwirtschaftskammern.

Marburg/Dr., 20. November 1943.

Der Vorsitzende des Wein- und Trinkbranntweinwirtschaftsverbandes »Kärnten und Steiermark«.

Straschill.

216

Deutsche Hopfenverkehrsgesellschaft m. b. H., Berlin-Nürnberg

Hopfenablieferung

Im Sinne der Anordnung über die Regelung des Absatzes von Hopfen der Ernte 1943 (Verordnungs- und Amtsblatt Nr. 26 vom 4. September 1943) werden alle Hopfenbauer der Untersteiermark aufgefordert, ihren

HOPFEN DER ERNTE 1943

sofort, spätestens aber bis 10. Dezember 1943, im Hopfenlagerhaus in Sachsenfeld abzuliefern, wo die Übernahmen und Auszahlungen an allen Wochentagen vormittags vorgenommen werden. 125

Sachsenfeld, am 19. November 1943.

Der Beauftragte der
Deutschen Hopfenverkehrsgesellschaft m. b. H.
Voek

Wir geben allen Freunden und Bekannten die traurige Nachricht, daß unsere innigstgeliebte Tochter

Mitzi Utschakar

am 14. November gestorben ist.

Trifail, den 15. November 1943.

In tiefer Trauer:

Vinzenz und Maria Utschakar, Eltern, Vinzenz Utschakar, Bruder, und alle übrigen Verwandten. 124

Unser lieber Sohn und Bruder

KONRAD DUCH

Grenadier

ist im 21. Lebensjahre, am 17. Oktober 1943, an der Ostfront gefallen.

Ober-Kunigund, den 17. November 1943.

In tiefer Trauer:

Anna Deutschmann, Mutter, Josef Duch, Bruder, Mathilde, Agate, Schwestern, und alle übrigen Verwandten. 129

Hart traf uns die traurige Nachricht, daß unser lieber, guter Sohn, Bruder, Onkel und Schwager

OSKAR SCHMIGOTZ

Pionier-Gefreiter

im 22. Lebensjahre am 5. November 1943 an der Ostfront den Heldentod fand.

Leonhard i. d. Büheln, Pettau, Marburg, Radkersburg, Graz, Klagenfurt, Chicago, Ostfront, Finnland, im November 1943.

In tiefer Trauer:

Josef und Paula Schmigotz, Eltern, Josef, Bruder, Unteroffizier, Betty, Schwester, Milll, Schwägerin, Insp. Gend.-Meister Franz Tschibuschnik, Max Schirownik und Franz Gortschenko, Anna Fichtner, Christine Wuger, Agnes Tschibuschnik, Betty Fister, Anna Schirownik und Maria Gortschenko, Onkel und Tanten, Karl Fister, Enkel, Milll Schmigotz, Enkelin, Danl Wuger, Cousins und alle übrigen Verwandten.

Oglasi v »Stajerskem Gospodarju« so uspešni!